

Αριθμός 549/2015

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ Ε΄

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 6 Ιουνίου 2012, με την εξής σύνθεση: Αγγ. Θεοφιλοπούλου, Αντιπρόεδρος, Προεδρεύουσα, σε αναπλήρωση του Προέδρου του Τμήματος, που είχε κώλυμα, Χρ. Ράμμος, Αικ. Σακελλαροπούλου, Αντ. Ντέμσιας, Θ. Αραβάνης, Σύμβουλοι, Όλ. Παπαδοπούλου, Χρ. Λιάκουρας, Πάρεδροι. Γραμματέας η Ειρ. Δασκαλάκη.

Για να δικάσει την από 12 Νοεμβρίου 2011 αίτηση:

των: 1. ..., 2. [...], 254. ..., κατοίκου Ιερισσού Ν. Χαλκιδικής, η οποία παρέστη τον ίδιο πιο πάνω δικηγόρο Σπύρο Κωνσταντόπουλο, που τον διόρισε με πληρεξούσιο, 255. ..., 256. Αστερίου Υψηλάντη του Ηλία, κατοίκου Θεσσαλονίκης, [...] και 264. ..., κατοίκων Ιερισσού Ν. Χαλκιδικής, οι οποίοι δεν παρέστησαν,

κατά των: 1) Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, 2) Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, 3) Υπουργού Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, 4) Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και 5) Υπουργού Πολιτισμού και Τουρισμού, οι οποίοι παρέστησαν με τους: α) Κωνσταντίνο Βαρδακαστάνη, β) Σοφία Διαμαντοπούλου, γ) Γεώργιο Γρυλωνάκη και δ) Αγγελική Καστανά, Παρέδρους του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους,

και κατά των παρεμβαινόντων: 1) Ανώνυμης Εταιρείας με την επωνυμία «ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΧΡΥΣΟΣ Α.Ε.», που εδρεύει στην Κηφισιά Αττικής (...), η οποία παρέστη με τους δικηγόρους: α) Ελένη Τροβά (Α.Μ. 13581) και β) Παναγιώτη Σκουρή (Α.Μ. 25952), που τους διόρισε με ειδικό πληρεξούσιο, 2) Νομικού Προσώπου με την επωνυμία «Εργατοϋπαλληλικό Κέντρο Νομού Χαλκιδικής», που εδρεύει στον Πολύγυρο Χαλκιδικής, το οποίο παρέστη με τους δικηγόρους: α) Νικόλαο Αλιβιζάτο (Α.Μ. 6976) και β) Ελεούσα Κιουσοπούλου (Α.Μ. 12022), που τους διόρισε με πληρεξούσιο και 3) Επαγγελματικού Σωματίου με την επωνυμία «Σύνδεσμος Μεταλλευτικών Επιχειρήσεων», που εδρεύει στην Αθήνα (...), το οποίο παρέστη με το δικηγόρο Κωνσταντίνο Γώγο (Α.Μ. 4544 ΔΣ Θεσσαλονίκης), που τον διόρισε με ειδικό πληρεξούσιο.

Με την αίτηση αυτή οι αιτούντες επιδιώκουν να ακυρωθεί η υπ' αριθμ. Α.Π. οικ. 201745/26.7.2011 κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και Πολιτισμού και Τουρισμού και κάθε άλλη σχετική πράξη ή παράλειψη της Διοικήσεως.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως της εισηγήτριας, Συμβούλου Αικ. Σακελλαροπούλου.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τον πληρεξούσιο των αιτούντων που παρέστησαν, ο οποίος ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους ακυρώσεως και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση, τους πληρεξουσίου των παρεμβαινόντων και τους αντιπροσώπους των Υπουργών, οι οποίοι ζήτησαν την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου και

Αφού.. μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφθηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της κρινόμενης αιτήσεως έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο (υπ' αριθμ. 1211128 και 3021119/2011 ειδικά έντυπα παραβόλου).

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή ζητείται η ακύρωση της υπ' αριθμ. 201745/26.7.2011 κοινής αποφάσεως των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και Πολιτισμού και Τουρισμού περί εγκρίσεως των περιβαλλοντικών όρων του έργου «α) Μεταλλευτικές - Μεταλλουργικές Εγκαταστάσεις Μεταλλείων Κασσάνδρας και β) Απομάκρυνση, Καθαρισμός και Αποκατάσταση Χώρου Απόθεσης Παλαιών Τελμάτων Ολυμπιάδας» με δικαιούχο την εταιρεία «Ελληνικός Χρυσός Α.Ε.Μ.Β.Χ.».

3. Επειδή, με προφανές έννομο συμφέρον παρεμβαίνει υπέρ του κύρους της προσβαλλόμενης πράξεως η δικαιούχος της μεταλλευτικής εκμετάλλευσης εταιρεία «Ελληνικός Χρυσός Α.Ε.Μ.Β.Χ.». Επίσης, με έννομο συμφέρον παρεμβαίνουν, με χωριστά δικόγραφα, το Εργατοϋπαλληλικό Κέντρο Ν. Χαλκιδικής που έχει ως καταστατικό σκοπό την προάσπιση των επαγγελματικών συμφερόντων των μελών του και ο Σύνδεσμος Μεταλλευτικών Επιχειρήσεων με καταστατικό σκοπό την ενίσχυση των μεταλλευτικών επιχειρήσεων και την αξιοποίηση του ορυκτού δυναμικού της χώρας, μέλος του οποίου είναι και η πρώτη παρεμβαίνουσα εταιρεία, και ισχυρίζονται ότι η ματαίωση της επένδυσης θα θίξει άμεσα τα μέλη τους και θα έχει δυσμενείς επιδράσεις στην ανάπτυξη της χώρας και στην αξιοποίηση του ορυκτού της πλούτου.

4. Επειδή, οι αιτούντες με αύξοντα αριθμό στο δικόγραφο 1-3, 6-11, 13-17, 19-30, 36-41, 43, 46-53, 55, 56, 59-66, 71, 72, 74-77, 79, 82-84, 88, 90, 91, 94-96, 98-104, 106-113, 115-138, 140-144, 146, 149, 151-181, 183, 184, 186-189, 191, 192, 194-202, 204-214, 216, 218, 220, 221, 224-232, 234, 236-251, 253, 255-264 δεν νομιμοποίησαν τον υπογράφοντα το δικόγραφο δικηγόρο με έναν από τους προβλεπόμενους στο άρθρο 27 παρ. 1 και 2 του π.δ. 18/1989 (Α' 8), ως τροποποιηθέν ισχύει, τρόπους, ως εκ τούτου ως προς αυτούς η αίτηση πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη. Οι λοιποί αιτούντες με έννομο συμφέρον ασκούν την κρινόμενη αίτηση, υπό την ιδιότητά τους, ως προκύπτει από τα προσκομισθέντα στοιχεία, ως κατοίκων, δημοτών και ιδιοκτητών ακινήτων στον Δήμο Αριστοτέλη Ν. Χαλκιδικής, στα όρια του οποίου χωροθετείται το επίμαχο έργο, καθώς και σε όμορους δήμους του ίδιου Νομού, στους οποίους εκτείνονται, κατά τους ισχυρισμούς τους, οι περιβαλλοντικές συνέπειες του έργου, παραδεκτώς δε ομοδικούν, προβάλλοντας κοινούς λόγους ακυρώσεως.

5. Επειδή, η κρινόμενη αίτηση ασκείται εμπροθέσμως, καθ' όσον δεν προκύπτει κοινοποίηση ή πλήρης γνώση της προσβαλλόμενης πράξεως εκ μέρους των αιτούντων σε χρόνο πέραν των εξήντα ημερών από την άσκησή της, τα δε περί του αντιθέτου προβαλλόμενα από την παρεμβαίνουσα περί του εκπροθέσμου αυτής είναι απορριπτέα προεχόντως ως αόριστα.

6. Επειδή, σύμφωνα με τα στοιχεία του φακέλου, η αδειοδοτούμενη με την προσβαλλόμενη απόφαση δραστηριότητα αφορά στην εκμετάλλευση των μεταλλείων Κασσάνδρας και αναπτύσσεται στην ανατολική ακτή της Χαλκιδικής εντός των διοικητικών ορίων των Δήμων Αρναίας, Παναγιάς και Σταγείρων - Ακάνθου και ήδη

Δήμου Αριστοτέλη. Η μεταλλευτική δραστηριότητα στην εν λόγω περιοχή ανάγεται στις αρχές της κλασικής αρχαιότητας. Στη σύγχρονη εποχή η εκμετάλλευση των μεταλλείων είχε αρχικώς παραχωρηθεί στην Ανώνυμη Ελληνική Εταιρεία Χημικών Προϊόντων και Λιπασμάτων, η οποία το 1953 εκμεταλλεύθηκε το υπόγειο μεταλλείο του Μαντέμ Λάκκου και εν συνεχεία το υπόγειο μεταλλείο των Μαύρων Πετρών, ενώ κατασκεύασε εργοστάσιο εμπλουτισμού στο Στρατώνι και διαμόρφωσε λιμενικές εγκαταστάσεις για τη μεταφορά των παραγόμενων προϊόντων. Το 1972 η δραστηριότητα επεκτάθηκε και στην Ολυμπιάδα με την εκμετάλλευση του χρυσοφόρου κοιτάσματος και την κατασκευή μονάδας κατεργασίας των παραγόμενων προϊόντων που προωθούνταν στις λιμενικές εγκαταστάσεις Στρατωνίου. Η εταιρεία αυτή λόγω ζημιών τέθηκε σε ειδική εκκαθάριση το 1991 υπό το καθεστώς του ν. 1892/1990. Μετά από δύο άγονους διαγωνισμούς, η συγκεκριμένη οικονομική μονάδα των μεταλλείων Κασσάνδρας αποκτήθηκε τελικώς από την εταιρεία TVX GOLD Inc., την οποία υποκατέστησε στην υπογραφή της σχετικής σύμβασης η θυγατρική της TVX Hellas Ανώνυμη Εταιρεία Μεταλλείων και Βιομηχανίας Χρυσού. Η σύμβαση που υπεγράφη αφορούσε τη μεταβίβαση του συνόλου του ενεργητικού των εν λόγω μεταλλείων και κυρώθηκε με το ν. 2436/1996, ενώ με το π.δ. 266/1996 εγκρίθηκε η εισαγωγή κεφαλαίων από το εξωτερικό υπέρ της εν λόγω εταιρείας, προκειμένου να υλοποιήσει σχέδιο επένδυσης των μεταλλείων. Εκδόθηκαν σχετικώς, και κατόπιν εκπονήσεως Μ.Π.Ε., η υπ' αριθμ. 45129/14.1.1999 Κ.Υ.Α. περί εγκρίσεως των περιβαλλοντικών όρων των μεταλλευτικών εγκαταστάσεων Στρατωνίου, που περιελάμβαναν τα υπόγεια μεταλλεία Μαύρων Πετρών και Μαντέμ Λάκκου, το εργοστάσιο εμπλουτισμού και συνοδά έργα, καθώς και η υπ' αριθμ. 110005/18.9.2000 απόφαση του Γενικού Γραμματέα του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. περί εγκρίσεως των περιβαλλοντικών όρων των εγκαταστάσεων παραγωγής χρυσού στην Ολυμπιάδα. Η τελευταία αυτή απόφαση ακυρώθηκε με την 613/2002 απόφαση της Ολομέλειας του Δικαστηρίου, με την οποία κρίθηκε ότι, εν όψει της Μ.Π.Ε. που είχε τότε υποβληθεί, το αδειοδοτούμενο έργο αντίκειται στην αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης λόγω της επαπειλούμενης βλάβης στις δασικές εκτάσεις και τα υδατορεύματα, καθώς και των περιβαλλοντικών κινδύνων που ενείχε η επιλεγείσα μεταλλουργική μέθοδος (συνδυασμένη εφαρμογή βιοξειδώσεως και υδατικής οξειδώσεως υπό πίεση) λόγω της δημιουργίας αερίων κυανιούχων ενώσεων και της ανάγκης μεταφοράς μεγάλων ποσοτήτων διαλύματος αρσενικού. Μετά την ακύρωση της εγκρίσεως των περιβαλλοντικών όρων, με τις 614-615/2002 αποφάσεις της Ολομελείας ακυρώθηκαν οι αποφάσεις των δασικών υπηρεσιών περί διανοίξεως δασικών οδών για την εξυπηρέτηση της ως άνω εκμετάλλευσης και η απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, με την οποία εγκρίθηκε, από πλευράς αρχαιολογικού νόμου, η χωροθέτηση του έργου, αντίστοιχα. Ακολούθως, η ως άνω εταιρεία επιχείρησε την επέκταση των εγκαταστάσεων Στρατωνίου και ειδικότερα την επέκταση της εξόρυξης στο κοίτασμα Μαύρων Πετρών εντός των ορίων του οικισμού και σε ένα τμήμα της κάτω από τον δομημένο οικισμό Στρατονίκης χωρίς να υποβάλει νέα Μ.Π.Ε. Οι σχετικώς εκδοθείσες πράξεις ακυρώθηκαν με την 3615/2002 απόφαση της Ολομελείας, καθ' όσον δεν στηρίζονταν σε νέα έγκριση περιβαλλοντικών όρων για το τμήμα της επέκτασης, αλλά ούτε είχε αρμοδίως εκδοθεί απόφαση των συναρμόδιων υπουργών που να βεβαιώνει αιτιολογημένα ότι δεν επέρχονται ουσιαστικές διαφοροποιήσεις στις περιβαλλοντικές επιπτώσεις από την εν λόγω επέκταση. Η Διοίκηση αποκατέστησε την πλημμέλεια αυτή με την Κ.Υ.Α. 130910/11.2.2003, με την οποία εγκρίθηκαν οι περιβαλλοντικοί

όροι της επέκτασης της εκμετάλλευσης στο κοίτασμα Μαύρων Πετρών και η οποία αντικαταστάθηκε με την Κ.Υ.Α. 143088/11.4.2005, εν όψει και της μεταβιβάσεως του εν λόγω μεταλλείου στην παρεμβαίνουσα. Η τελευταία αυτή απόφαση και η έγκριση της σχετικής τεχνικής μελέτης προσβλήθηκαν με αιτήσεις ακυρώσεως ενώπιον του Δικαστηρίου από κατοίκους της περιοχής, επ' αυτών δε εκδόθηκαν οι 461-463/2010 απορριπτικές αποφάσεις της Ολομελείας του Δικαστηρίου. Εν τω μεταξύ, η TVX Hellas, εν όψει και της ακυρώσεως των περιβαλλοντικών αδειοδοτήσεων, δεν μπόρεσε να υλοποιήσει το επενδυτικό σχέδιο που αποτέλεσε όρο της συναφθείσης με το Δημόσιο συμβάσεως, με αποτέλεσμα την καταγγελία αυτής εκ μέρους του Δημοσίου και τον εξωδικαστικό συμβιβασμό των εκατέρωθεν αξιώσεων. Ο συμβιβασμός κυρώθηκε με το άρθρο 51 του ν. 3220/2004, με το επόμενο δε άρθρο 52 κυρώθηκε η νέα σύμβαση του Δημοσίου με την ήδη παρεμβαίνουσα εταιρεία, βάσει της οποίας το σύνολο των στοιχείων του ενεργητικού των μεταλλείων Κασσάνδρας μεταβιβάστηκε σε αυτή έναντι τιμήματος 11.000.000 ευρώ, επιβλήθηκε δε στην εταιρεία η υποχρέωση να εκπονήσει και να υποβάλει σχέδιο εκμετάλλευσης των μεταλλείων, το οποίο θα μεριμνά ειδικώς για την περιβαλλοντική αποκατάσταση των προγενέστερων εκμεταλλεύσεων και την απασχόληση των εργαζομένων στις λειτουργούσες εκμεταλλεύσεις. Προς εκπλήρωση της συμβατικής της υποχρέωσης η παρεμβαίνουσα υπέβαλε ολοκληρωμένο επενδυτικό σχέδιο ανάπτυξης των μεταλλείων Κασσάνδρας, επί του οποίου γνωμοδότησε θετικά η Διεύθυνση Μεταλλευτικών και Βιομηχανικών Ορυκτών του Υπουργείου Ανάπτυξης με το από 27.3.2006 έγγραφό της. Ακολούθως, κινήθηκε η διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης για την αξιοποίηση των κοιτασμάτων Ολυμπιάδας, Μαύρων Πετρών και Σκουριών με την υποβολή Προμελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Π.Π.Ε.), συνοδευόμενης από ειδική μελέτη απογραφής κατάστασης περιβάλλοντος της περιοχής. Το έργο έλαβε θετική γνωμοδότηση επί της προκαταρκτικής περιβαλλοντικής εκτίμησης και αξιολόγησης (Π.Π.Ε.Α.) με την υπ' αριθμ. 144824/24.9.2009 απόφαση του Γενικού Διευθυντή της Ειδικής Υπηρεσίας Περιβάλλοντος (Ε.Υ.Π.Ε.), ενώ με την ΥΠΠΟ/ΓΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Α1/Φ16/55765/2902/29.7.2009 απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού εγκρίθηκε η Π.Π.Ε. του έργου. Τέλος, κατόπιν εκπονήσεως Μ.Π.Ε., η οποία περιελάμβανε Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων και συνοδευόταν από ειδική μελέτη για την «Απομάκρυνση, καθαρισμό & αποκατάσταση χώρου απόθεσης παλαιών τελμάτων Ολυμπιάδας», και αφού η Διοίκηση έλαβε υπ' όψιν τις γνωμοδοτήσεις των αρμοδίων υπηρεσιών και τα πορίσματα της διαβούλευσης, καθώς και τις θέσεις της παρεμβαίνουσας επ' αυτών, εκδόθηκε η ήδη προσβαλλόμενη απόφαση, με την οποία εγκρίθηκαν οι περιβαλλοντικοί όροι του έργου, καταργουμένων των προϋφισταμένων εγκρίσεων και αδειών των μεταλλευτικών εγκαταστάσεων Στρατωνίου. Μετά την άσκηση της υπό κρίση αιτήσεως εκδόθηκαν και οι Δ8-Α/Φ.7.49.13/30258ΠΕ/10.2.2012 και Δ8-Α/ Φ.7.49.132/2809/349/ 10.2.2012 αποφάσεις του Υφυπουργού Ανάπτυξης περί εγκρίσεως των τεχνικών μελετών για ένα τμήμα των τεχνικών έργων στις θέσεις Ολυμπιάδας και Σκουριών, αντίστοιχα, καθώς και η υπ' αριθμ. 7633/29.3.2012 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας- Θράκης περί εγκρίσεως παραχωρήσεως δημοσίου δάσους για την υλοποίηση των επίμαχων έργων στη θέση Σκουριές και Μαντέμ Λάκκος. Ειδικότερα, το επίμαχο έργο αφορά στην εκμετάλλευση των κοιτασμάτων Ολυμπιάδας, Σκουριών και Μαύρων Πετρών των μεταλλείων Κασσάνδρας, που εκτείνονται εντός συνολικής μεταλλευτικής παραχώρησης 264.000 στρεμμάτων, μέσω

καθετοποιημένης διαδικασίας παραγωγής συμπυκνωμάτων μολύβδου, ψευδαργύρου, πυριτών, χαλκού/χρυσού, καθώς και μεταλλικού χρυσού, χαλκού και αργύρου, τα οποία θα διοχετεύονται στην αγορά από τις λιμενικές εγκαταστάσεις Στρατωνίου, καθώς και στην αποκατάσταση των χώρων απόθεσης παλαιών τελμάτων της Ολυμπιάδας και των λοιπών χώρων που έχουν θιγεί από τις προηγούμενες εκμεταλλεύσεις. Η επένδυση εκλαμβάνεται ως ενιαία και αδιαίρετη και συνίσταται σε επεμβάσεις σε υφιστάμενες και νέες μεταλλευτικές εγκαταστάσεις, καθώς και σε μέτρα περιβαλλοντικής αποκατάστασης προγενέστερων εκμεταλλεύσεων. Για το σκοπό αυτό στο έργο ενσωματώνονται οι υφιστάμενες μεταλλευτικές εγκαταστάσεις Στρατωνίου, οι οποίες ήδη λειτουργούν με εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους, και οι αντίστοιχες της Ολυμπιάδας που είναι ανενεργές. Το σχέδιο περιλαμβάνει τα εξής υποέργα: 1) Υποέργο Ολυμπιάδας: Ανάπτυξη υφιστάμενου μεταλλείου χρυσοφόρου κοιτάσματος με υπόγεια εκμετάλλευση, επαναλειτουργία του υφιστάμενου εργοστασίου εμπλουτισμού για περιορισμένο χρονικό διάστημα, κατασκευή σήραγγας προσπέλασης που θα συνδέει το υπόγειο μεταλλείο με τις εγκαταστάσεις του Μαντέμ Λάκκου, αποκατάσταση χώρου απόθεσης παλαιών τελμάτων και λοιπά συνοδά έργα. 2) Υποέργο Σκουριών: Εκμετάλλευση νέου χρυσοφόρου - χαλκούχου κοιτάσματος με συνδυασμό επιφανειακής και υπόγειας εκμετάλλευσης, κατασκευή εργοστασίου εμπλουτισμού, δημιουργία χώρου απόθεσης αδρανών εξορυκτικών αποβλήτων και λοιπά συνοδά έργα. 3) Υποέργο Μαύρων Πετρών - Μαντέμ Λάκκου: Ανάπτυξη υφιστάμενου μεταλλείου με υπόγεια εκμετάλλευση, υφιστάμενο εργοστάσιο εμπλουτισμού που θα λειτουργήσει για περιορισμένο χρονικό διάστημα, νέο εργοστάσιο εμπλουτισμού, εγκατάσταση απόθεσης στερεών αποβλήτων στον χείμαρρο Κοκκινόλακκα και λοιπά συνοδά έργα. 4) Υποέργο μεταλλουργίας Μαντέμ Λάκκου: Κατασκευή εργοστασίου μεταλλουργίας για την παραγωγή χρυσού, αργύρου και χαλκού που θα λειτουργεί με τη μέθοδο της ακαριαίας τήξης. 5) Υποέργο επέκτασης λιμενικών εγκαταστάσεων Στρατωνίου. Η συνολική έκταση της επιφάνειας του εδάφους που καταλαμβάνουν οι υφιστάμενες, νέες και προς αποκατάσταση εγκαταστάσεις ανέρχεται σε 3.315 στρέμματα και δεν εμπίπτει, κατά την προσβαλλόμενη απόφαση, ούτε σε ειδικά προστατευόμενες ζώνες του δικτύου Natura ούτε σε περιοχές αρχαιολογικού ενδιαφέροντος. Βασικές επιλογές του σχεδιασμού, όπως προκύπτει από τη μελέτη, είναι, μεταξύ άλλων: α) η χρήση της μεθόδου της υπόγειας, κατά βάση, εκμετάλλευσης, με την οποία επιτυγχάνεται η ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών οχλήσεων, β) η κατασκευή υπόγειας στοάς για τη μεταφορά των προϊόντων και αποβλήτων από την Ολυμπιάδα στον Μαντέμ Λάκκο, κατά τρόπο ώστε αφ' ενός να απελευθερώνεται η δημόσια οδός που χρησιμοποιούνταν για τις μεταφορικές ανάγκες των υφιστάμενων εκμεταλλεύσεων, η οποία επιβάρυνε τόσο το πολιτιστικό όσο και το φυσικό και το ανθρωπογενές περιβάλλον της περιοχής και αφ' ετέρου να αποτρέπεται η διατάραξη της Ειδικής Ζώνης Διατήρησης (ΕΖΔ) «Όρος Στρατωνικό - Κορυφή Σκαμνί» που βρίσκεται στην άμεση περιοχή των έργων, γ) η χωρική συγκέντρωση του μεγαλύτερου μέρους των δραστηριοτήτων στην περιοχή του Μαντέμ Λάκκου όπου βρίσκεται η βιομηχανική ζώνη που θεσμοθετήθηκε με το από 18.10.1979 π.δ. και η παύση λειτουργίας και αποκατάσταση παλαιών εργοστασίων και χώρων απόθεσης στις περιοχές Ολυμπιάδας και Στρατωνίου, ώστε να επιτυγχάνεται γεωγραφικός περιορισμός των περιβαλλοντικών οχλήσεων και εξυγίανση των περιβαλλοντικά ευαίσθητων περιοχών και δ) η υιοθέτηση των βέλτιστων διαθέσιμων τεχνικών που έχουν αναπτυχθεί σε όλες

τις εκφάνσεις της επίμαχης δραστηριότητας (εξόρυξη, μέθοδος μεταλλουργίας, διαχείριση αποβλήτων, υδάτων, μείωση εκπομπών, κατασκευή χώρων απόθεσης κ.λπ.). Η επιλογή χωροθέτησης, κατόπιν εξετάσεως εναλλακτικών λύσεων, των επί μέρους μονάδων και υποστηρικτικών δομών, των εφαρμοστέων τεχνικών μεθόδων και λοιπών παραμέτρων της μεταλλευτικής δραστηριότητας στηρίχθηκε σε εμπειριστατωμένη μελέτη των περιβαλλοντικών μέσων και ευαίσθητων στοιχείων του φυσικού, πολιτιστικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος και αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων που ενδέχεται να προκληθούν από το επίμαχο έργο. Ειδικότερα, ως προς τα ύδατα η αξιολόγηση των επιπτώσεων έγινε σε επίπεδο λεκανών απορροής, αφού ελήφθησαν υπ' όψιν όλα τα διαθέσιμα υδρολογικά δεδομένα, οι επιπτώσεις στις προστατευόμενες περιοχές, τα αξιολογικά είδη χλωρίδας και πανίδας και τους οικοτόπους, καθώς και στο ατμοσφαιρικό περιβάλλον αξιολογήθηκαν όχι μόνο στην άμεση περιοχή των έργων, αλλά και στην ευρύτερη περιοχή, η δε διαχείριση των αποβλήτων στηρίχθηκε σε ολοκληρωμένο σχεδιασμό, ο οποίος βασίζεται, κατά τη μελέτη, στις αρχές της πρόληψης, αξιοποίησης και ανάκτησης και στις βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές ώστε να διασφαλίζεται η προστασία του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας. Η μέθοδος μεταλλουργίας επελέγη, κατόπιν συγκριτικής αξιολόγησης όλων των διαθέσιμων τεχνικών και προκρίσεως της βέλτιστης, από περιβαλλοντικής απόψεως, μεθόδου. Εξ άλλου, σύμφωνα με τη Μ.Π.Ε. το έργο θα επιφέρει πολλαπλά οφέλη τόσο στην εθνική όσο και στην τοπική οικονομία, τα οποία συνίστανται στην περιφερειακή ανάπτυξη και τη μείωση της ανεργίας, την αύξηση των εξαγωγών και του συναλλαγματικού οφέλους, την αύξηση του Α.Ε.Π. μέσω της φορολογίας του φορέα και των επιχειρήσεων που σχετίζονται με την επένδυση, τη δημιουργία άνω των 1.300 άμεσων θέσεων εργασίας, οι οποίες θα καλυφθούν κατά 90% από την τοπική κοινωνία, αλλά και την ενίσχυση και άλλων δραστηριοτήτων του δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα που συνδέονται αμέσως ή εμμέσως με την μεταλλευτική δραστηριότητα (βλ. Κεφάλαια 2.3 και 7.8). Με την προσβαλλόμενη απόφαση τίθενται γενικοί όροι για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων που αναμένεται να προκληθούν τόσο στο φυσικό (αέρας, επιφανειακά, υπόγεια και θαλάσσια ύδατα, έδαφος, χλωρίδα και πανίδα), όσο και στο ανθρωπογενές περιβάλλον (οικισμοί, αρχαιολογικοί χώροι) και ειδικοί όροι για κάθε υποέργο με ιδιαίτερη έμφαση στη διαχείριση των αποβλήτων. Ως απαραίτητη προϋπόθεση για την αξιοποίηση των παραγόμενων συμπυκνωμάτων πυριτών Ολυμπιάδας και χαλκού - χρυσού Σκουριών στο νέο εργοστάσιο μεταλλουργίας, που εγκαθίσταται εντός της βιομηχανικής ζώνης Στρατονίκης - Στρατωνίου, τίθεται η εφαρμογή της πυρομεταλλουργικής μεθόδου ακαριαίας τήξης (flash smelting), αποκλεισμένης της χρήσης κυανίου ή ενώσεων του κατά τη λειτουργία της μεταλλουργίας (βλ. όρους α1, δ1.2, δ2.324). Επίσης υπάρχει πρόβλεψη για τη σταδιακή αποκατάσταση των περιοχών κατά τη διάρκεια λειτουργίας της εκμετάλλευσης και τίθενται γενικοί και ειδικοί, ανά υποέργο, όροι προς διασφάλιση της επιτυχούς περιβαλλοντικής αποκαταστάσεως, μεταξύ των οποίων και η ύπαρξη πυκνότητας φυτοκάλυψης 80% για 3 συνεχόμενα έτη (βλ. όρους δ3.1 επ. και κυρίως δ3.11), με προτεραιότητα στην αποκατάσταση των ιστορικών αποθέσεων και λιμνών τελμάτων (βλ. όρο δ1.41). Κατά την αποκατάσταση των περιοχών λαμβάνεται υπ' όψιν το συνολικό σχέδιο ρύθμισης των μετα-μεταλλευτικών χρήσεων γης των περιοχών επέμβασης, το οποίο εκπονείται από την προβλεπόμενη στον όρο δ1.39 Επιστημονική Επιτροπή Ελέγχου Τήρησης των Περιβαλλοντικών Όρων και εξετάζει τη δυνατότητα ένταξης εγκαταστάσεων και περιοχών σε πρόγραμμα αξιοποίησής τους

από την τοπική κοινωνία, με ειδική δε μελέτη του φορέα εκμετάλλευσης καθορίζονται τα τεχνικοοικονομικά στοιχεία για την επανένταξη των περιοχών επέμβασης στις προβλεπόμενες από το ρυθμιστικό σχέδιο χρήσεις (βλ. όρους δ3.4 και δ3.6). Περαιτέρω, οργανώνεται ειδικό πρόγραμμα παρακολούθησης του έργου και της ποιότητας του περιβάλλοντος με αναλυτική καταγραφή των μεταβλητών που θα καταγράφονται για κάθε υποέργο και για κάθε περιβαλλοντικό μέσο (ατμόσφαιρα, επιφανειακά, υπόγεια και θαλάσσια ύδατα, έδαφος, ακουστικό περιβάλλον, δονήσεις, ακτινοβολίες, χλωρίδα και πανίδα) και καθορισμό της συχνότητας των μετρήσεων, τα σχετικά δε στοιχεία, πέραν της υποβολής τους στις αρμόδιες υπηρεσίες, δημοσιοποιούνται άμεσα στο διαδίκτυο, ώστε να είναι προσιτά στο ευρύ κοινό, ενώ ετησίως ο οικείος Δήμος ενημερώνεται για την πορεία του έργου με ειδική έκθεση περιβαλλοντικής παρακολούθησης (βλ. όρους δ4.6 και δ4.11.ii-iii). Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στο μηχανισμό ελέγχου της τήρησης των περιβαλλοντικών όρων, προς τούτο δε προβλέπεται η σύσταση, με κοινή υπουργική απόφαση, Επιστημονικής Επιτροπής Ελέγχου Τήρησης των Περιβαλλοντικών Όρων με συμμετοχή και εκπροσώπου του δήμου όπου υπάγεται το έργο, η οποία θα ελέγχει, μέσω των ετήσιων εκθέσεων που θα εκπονεί ο φορέας του έργου και των τεχνικών μελετών και των αποτελεσμάτων των αναλύσεων που κατατίθενται στις αρμόδιες υπηρεσίες, τον τρόπο υλοποίησης της προσβαλλόμενης απόφασης, αλλά και εσωτερικής Επιστημονικής Ομάδας Ελέγχου Τήρησης των Περιβαλλοντικών Όρων που υποχρεούται να συστήσει προς το σκοπό αυτό ο φορέας του έργου (βλ. περιβαλλοντικούς όρους δ1.39 και δ1.40). Εξ άλλου, σε συμφωνία με την αρχή της περιβαλλοντικής ευθύνης, η προσβαλλόμενη απόφαση επιβάλλει την κατάθεση εγγυητικής επιστολής ύψους 50.000.000 ευρώ, την υποχρεωτική ασφαλιστική κάλυψη στο πλαίσιο του π.δ. 148/2009, καθώς και πρόσθετη ασφαλιστική κάλυψη τουλάχιστον 1.500.000 ευρώ ετησίως για την εγκατάσταση απόθεσης αποβλήτων στον Κοκκινόλακκα, ενώ προβλέπει την υποχρέωση τροποποίησης των περιβαλλοντικών όρων ή προσθήκης νέων σε περίπτωση που δημιουργηθούν σοβαρά προβλήματα υποβάθμισης του περιβάλλοντος. Ειδικοί περιβαλλοντικοί όροι έχουν τεθεί προς διασφάλιση της κοινωνικής διάστασης του έργου και της διοχέτευσης των κοινωνικοοικονομικών ωφελειών, κατά βάση, προς την τοπική κοινωνία (βλ. δ1.32, δ1.37, δ1.38, δ3.4).

7. Επειδή, με τις διατάξεις του άρθρου 24 του Συντάγματος, του ν. 1650/1986, όπως ισχύει μετά την εναρμόνισή του προς τις οδηγίες 84/360, 85/337/ΕΟΚ και 97/11, 96/61/ΕΕ, και των κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδιδόμενων κανονιστικών αποφάσεων, το φυσικό περιβάλλον έχει αναχθεί σε αυτοτελώς προστατευόμενο αγαθό προκειμένου να εξασφαλισθεί η οικολογική ισορροπία και η διαφύλαξη των φυσικών πόρων προς χάρη και των επόμενων γενεών. Εν όψει της υποχρέωσής του αυτής ο συντακτικός νομοθέτης οφείλει να προβαίνει σε θετικές ενέργειες για τη διαφύλαξη του προστατευόμενου αγαθού, σταθμίζοντας ωστόσο κατά τις επιταγές των άρθρων 106 και 22 παρ. 1 του Συντάγματος και άλλους παράγοντες αναγόμενους στο γενικότερο εθνικό και δημόσιο συμφέρον, όπως είναι εκείνοι που σχετίζονται με τους σκοπούς της οικονομικής αναπτύξεως, της αξιοποίησης του εθνικού πλούτου, της ενισχύσεως της περιφερειακής αναπτύξεως και της εξασφάλισης εργασίας στους πολίτες, σε συμμόρφωση προς την αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης, η οποία επιβάλλει, σύμφωνα με τις αρχές της προλήψεως και προφυλάξεως στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος να λαμβάνεται προεχόντως υπόψη η τυχόν ύπαρξη ιδιαίτερου κινδύνου για το φυσικό περιβάλλον από την κατασκευή και λειτουργία συγκεκριμένου

έργου ή την ανάπτυξη συγκεκριμένης δραστηριότητας. Προκειμένου δε η στάθμιση αυτή να γίνεται κατά τρόπο ανταποκρινόμενο στην ανάγκη προστασίας των εκατέρωθεν διακυβευομένων εννόμων αγαθών θα πρέπει να εκτίθενται και να συνεκτιμώνται κατά τρόπο επαρκή αφ' ενός μεν ο τρόπος και η μέθοδος κατασκευής και λειτουργίας του συγκεκριμένου έργου και αφ' ετέρου ο ειδικότερος χαρακτήρας του δημοσίου συμφέροντος, το οποίο προσδοκάται ότι θα εξυπηρετηθεί, δεδομένου ότι η κατά τα ανωτέρω επιβαλλόμενη στάθμιση συναρτάται σε κάθε περίπτωση με το είδος και την έκταση της επαπειλούμενης βλάβης και την φύση της εξυπηρετούμενης με την εκτέλεση του έργου ανάγκης. Περαιτέρω, κατά την άσκηση του ακυρωτικού ελέγχου, στον οποίο περιλαμβάνεται και η πλάνη περί τα πράγματα, σε περίπτωση προσβολής με αίτηση ακυρώσεως διοικητικών πράξεων που εκδίδονται κατά τη διαδικασία της περιβαλλοντικής αδειοδότησης, ο δικαστής εξετάζει, μεταξύ άλλων, αν η μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων, που αποτελεί το βασικό μέσο εφαρμογής της αρχής της προλήψεως και προφυλάξεως, ανταποκρίνεται προς τις απαιτήσεις του νόμου και αν το περιεχόμενό της είναι επαρκές, ώστε να παρέχεται στα αρμόδια διοικητικά όργανα η δυνατότητα να διακριβώνουν και να αξιολογούν τους κινδύνους και τις συνέπειες του έργου ή της δραστηριότητας και να εκτιμούν αν η πραγματοποίησή του είναι σύμφωνη με τις διατάξεις της οικείας νομοθεσίας και τις συνταγματικές επιταγές, καθώς και αν το προσδοκώμενο από αυτό όφελος τελεί σε σχέση αναλογίας με την τυχόν επαπειλούμενη βλάβη του φυσικού περιβάλλοντος. Η ευθεία, όμως, αξιολόγηση εκ μέρους του δικαστή των συνεπειών ορισμένου έργου ή δραστηριότητας και η κρίση αν η πραγματοποίησή του αντίκειται στην αρχή της βιώσιμης αναπτύξεως εξέρχονται των ορίων του ακυρωτικού ελέγχου, διότι προϋποθέτουν διαπίστωση πραγματικών καταστάσεων, διερεύνηση τεχνικών θεμάτων, ουσιαστικές εκτιμήσεις και στάθμιση στηριζόμενη στις εκτιμήσεις αυτές. Κατ' ακολουθίαν, παράβαση της αρχής της βιώσιμης αναπτύξεως μπορεί να ελεγχθεί ευθέως από τον ακυρωτικό δικαστή μόνον αν από τα στοιχεία της δικογραφίας και με βάση τα διδάγματα της κοινής πείρας προκύπτει ότι η προκαλούμενη από το έργο ή τη δραστηριότητα βλάβη για το περιβάλλον είναι μη επανορθώσιμη ή είναι προφανώς δυσανάλογη με το προσδοκώμενο όφελος και έχει τέτοια έκταση και συνέπειες ώστε προδήλως να αντιστρατεύεται την ανωτέρω συνταγματική αρχή (πρβλ. Ολομ. ΣΤΕ 462-3/2010, Ολομ. 613/2002, Ολομ. 3478/2000, 1990/2007 7μ., 4491/2009 7μ., 293/2009).

8. Επειδή, ως προς την εκμετάλλευση του ορυκτού πλούτου της χώρας, το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (υπ' αριθμ. 6877/4872/2008 απόφαση της Ολομελείας της Βουλής, Α' 128) θέτει ως κατευθύνσεις τη διατήρηση της εξορυκτικής δραστηριότητας στις υφιστάμενες περιοχές και την επέκτασή της σε περιοχές που εντοπίζονται νέα κοιτάσματα, κατά το δυνατόν μέσω καθετοποιημένης παραγωγής στους χώρους εξόρυξης, υπό τον όρο προστασίας του περιβάλλοντος και συνύπαρξης με τις λοιπές χρήσεις, ιδιαίτερη δε μνεία γίνεται στους ορυκτούς πόρους που καλύπτουν είτε εγχώριες ανάγκες ή απευθύνονται σε διεθνείς αγορές, μεταξύ άλλων και αυτών της Χαλκιδικής (μικτά θειούχα, χρυσός). Προς εξειδίκευση των κατευθύνσεων αυτών, το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού για τη Βιομηχανία (υπ' αριθμ. 11508/2009 απόφαση της Επιτροπής Συντονισμού της Κυβερνητικής Πολιτικής στον Τομέα του Χωροταξικού Σχεδιασμού και της Αειφόρου Ανάπτυξης, ΑΑΠ 151) προωθεί με τις προτάσεις του την καθετοποίηση της παραγωγής στις περιοχές εξόρυξης και προβλέπει τη δυνατότητα χωροθέτησης εγκαταστάσεων

πρωτογενούς επεξεργασίας ορυκτών πρώτων υλών και μονάδων μεταποίησης, συμπεριλαμβανομένων και των χώρων επεξεργασίας λυμάτων και απορριμμάτων, ακόμη και εντός περιοχών που εμπíπτουν στο δίκτυο Natura (εκτός των οικοτόπων προτεραιότητας) υπό τους όρους που επιβάλλονται από τα νομικά καθεστώτα προστασίας τους, καθώς και εντός δασών και δασικών εκτάσεων, στο πλαίσιο των διατάξεων της δασικής νομοθεσίας, κατόπιν εξετάσεως εναλλακτικών λύσεων, ενώ θέτει ειδικούς κανόνες για την προστασία των περιβαλλοντικών μέσων και τη χρήση βέλτιστων διαθέσιμων τεχνικών (άρθρα 5 και 9). Ειδικώς ως προς την εξορυκτική δραστηριότητα στο Ν. Χαλκιδικής διαλαμβάνεται στο Παράρτημα Ι ότι πρέπει να διασφαλισθούν οι όροι για την ομαλή λειτουργία της εκμετάλλευσης ορυκτών πόρων, συμπεριλαμβανομένης της επέκτασής τους και της συνδεδεμένης βιομηχανικής δραστηριότητας με την εξασφάλιση διεξόδου στο βασικό οδικό δίκτυο και στο θαλάσσιο μέτωπο, καθώς και της καθετοποίησης της παραγωγής, κατόπιν λεπτομερούς σχεδιασμού σε επίπεδο νομού, ώστε να ρυθμιστούν οι σχέσεις μεταξύ των χρήσεων και κυρίως του τουρισμού. Εξ άλλου, και το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού για τον Τουρισμό (υπ' αριθμ. 24208/2009 απόφαση της Επιτροπής Συντονισμού της Κυβερνητικής Πολιτικής στον Τομέα του Χωροταξικού Σχεδιασμού και της Αειφόρου Ανάπτυξης, Β' 1138) αναγνωρίζει την ανάγκη άσκησης των δραστηριοτήτων αυτών, επέκτασής τους, εξασφάλισης των αναγκαίων θαλάσσιων διεξόδων για τη διακίνηση των προϊόντων, θέτει δε ως όρους τη συνεκτίμηση όλων των κοινωνικοοικονομικών και περιβαλλοντικών παραμέτρων. Αναλυτικές αναφορές και συγκεκριμένες κατευθύνσεις για την επίμαχη εκμετάλλευση περιέχει και το Περιφερειακό Πλαίσιο Κεντρικής Μακεδονίας (υπ' αριθμ. 674/2004 απόφαση του Υπουργού ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., Β' 218), συνίστανται δε στην ορθολογική αξιοποίηση του πόρου, τα αποθέματα του οποίου υπολογίζονται σε εκατομμύρια τόνους, την αποκατάσταση του περιβάλλοντος και τη λήψη μέτρων για την αποφυγή ρύπανσης του υδροφόρου και ορθολογικής διαχείρισης των υδάτων εν όψει του ελλειμματικού υδατικού ισοζυγίου, καθώς και την υιοθέτηση των αναγκαίων μέτρων για τη διαχείριση των αποβλήτων, ειδική δε αναφορά γίνεται στην εκμετάλλευση των επίμαχων μεταλλείων. Περαιτέρω, η αξιοποίηση του ορυκτού πλούτου και η διατήρηση της ανταγωνιστικότητας της εξορυκτικής βιομηχανίας, μέσω βελτιωμένων περιβαλλοντικών επιδόσεων και συστημάτων για την πρόληψη των ατυχημάτων, καθώς και η διαμόρφωση κατάλληλων εθνικών στρατηγικών αποτέλεσαν αντικείμενο σχετικών ανακοινώσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στις οποίες αναγνωρίζεται η συμβολή της δραστηριότητας αυτής στην απασχόληση και την περιφερειακή ανάπτυξη, η δυνατότητα συγκερασμού της βιώσιμης ανάπτυξης του κλάδου και υψηλής περιβαλλοντικής προστασίας χάριν της τεχνολογικής ανάπτυξης που έχει καταστήσει δυνατή την ασφαλέστερη επεξεργασία και διάθεση των επικίνδυνων αποβλήτων (βλ. ΕΕ (COM 2000) 265 για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης στην μη ενεργειακή εξορυκτική βιομηχανία και COM (2008), 699 πρωτοβουλία για τις πρώτες ύλες - κάλυψη των ουσιαστών αναγκών για ανάπτυξη και απασχόληση). Σε συμφωνία με τις κατευθύνσεις αυτές και με την επιταγή για ορθολογική και βιώσιμη αξιοποίηση του ορυκτού πλούτου της χώρας, κατά τα άρθρα 24 και 106 του Συντάγματος, οι οποίες ενσωματώνονται στις ρυθμίσεις του Γενικού Χωροταξικού Πλαισίου και του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τη Βιομηχανία, το Ελληνικό Δημόσιο, με την κυρωθείσα με το άρθρο 52 του ν. 3220/2004 σύμβαση, επιδίωξε όχι μόνο τη συνέχιση της ήδη υφιστάμενης μεταλλευτικής δραστηριότητας, αλλά και την

αξιοποίηση όλων των διερευνημένων και οικονομικά αξιοποιήσιμων κοιτασμάτων των μεταλλείων Κασσάνδρας μέσω καθετοποιημένης παραγωγής και με τα εχέγγυα προστασίας του περιβάλλοντος που διασφαλίζει η τήρηση της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησεως του ν. 1650/1986, η δε παρεμβαίνουσα στο πλαίσιο των συμβατικών δεσμεύσεων εκπόνησε μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων, στην οποία εξέτασε, μεταξύ άλλων, εναλλακτικών λύσεων, και τη μηδενική λύση, ήτοι τη μη εκμετάλλευση των διερευνημένων κοιτασμάτων και τη διακοπή κάθε δραστηριότητας στα μεταλλεία Κασσάνδρας. Σύμφωνα με τη μελέτη (Κεφάλαιο 4, σελ. 4.1-7 επ.), η λύση αυτή ενέχει ιδιαίτερα δυσμενείς επιπτώσεις τόσο για το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον λόγω της μη αποκατάστασης των θιγείων από προηγούμενες εκμεταλλεύσεις περιοχών όσο και για το κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον λόγω απώλειας θέσεων εργασίας. Αντίθετα, εκτιμάται ότι η υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου θα έχει ιδιαίτερα θετικές επιπτώσεις, στηρίζεται δε σε σχεδιασμό που διασφαλίζει την ορθολογική αξιοποίηση του ορυκτού πλούτου της περιοχής χωρίς να διακυβεύεται το φυσικό και πολιτιστικό κεφάλαιο, το οποίο θα προστατευθεί και θα ανακάμψει με την αποκατάσταση των θιγόντων από προγενέστερες εκμεταλλεύσεις χώρων. Εξ άλλου, κατά την κρίση της αδειοδοτούσας αρχής και σύμφωνα με τα δεδομένα της Μ.Π.Ε., ο σχεδιασμός της αξιοποίησης των τριών κοιτασμάτων Ολυμπιάδας, Σκουριών και Μαύρων Πετρών έγινε κατά τρόπο ενιαίο και αδιαίρετο ως προς όλες τις εκφάνσεις ανάπτυξης και λειτουργίας της εκμετάλλευσης και κυρίως ως προς τη συνδυαστική μεταλλουργική καθετοποίηση της αξιοποίησης του συνολικού μεταλλευτικού δυναμικού και των τριών κοιτασμάτων, κατά τρόπο ώστε να μην χωρεί εξέταση εναλλακτικών λύσεων ως προς το εύρος της εκμετάλλευσης, αφού η μη έγκριση εκμετάλλευσης ενός από τα κοιτάσματα αυτά οδηγεί στη ματαίωση όλου του σχεδίου. Ως εκ τούτου, η πλήρης αξιοποίηση των ήδη διαπιστωμένων και αξιόλογων κοιτασμάτων, όπως αυτά περιγράφονται στο επενδυτικό σχέδιο και στην υποβληθείσα Μ.Π.Ε., μέσω μεταλλουργικής επεξεργασίας, σύμφωνα με τις συμβατικές δεσμεύσεις της παρεμβαίνουσας, και η μη εξέταση, πέραν της μηδενικής, άλλων εναλλακτικών λύσεων ως προς την έκταση εκμετάλλευσης των διερευνημένων κοιτασμάτων, όπως η συνέχιση εκμετάλλευσης μόνο των υπάρχοντων μεταλλείων, όπως προβάλλουν οι αιτούντες, δεν καθιστά πλημμελώς αιτιολογημένη την προσβαλλόμενη απόφαση, αφού εναρμονίζεται με τις προπαρατεθείσες κατευθύνσεις της ευρωπαϊκής πολιτικής και του εθνικού χωροταξικού σχεδιασμού για την αξιοποίηση του ορυκτού πλούτου και έχει σχεδιασθεί ώστε να επιτυγχάνεται αποτελεσματική προστασία του περιβάλλοντος μέσω της χρήσης βέλτιστων διαθέσιμων τεχνικών και ορθών πρακτικών και των εγκριθέντων περιβαλλοντικών όρων, τα δε περί του αντιθέτου προβαλλόμενα είναι απορριπτέα ως αβάσιμα. Εξ άλλου, ο ειδικότερος ισχυρισμός, σύμφωνα με τον οποίο η αξιολόγηση των εναλλακτικών λύσεων ως προς το εύρος της εκμετάλλευσης στηρίζεται στη λανθασμένη παραδοχή ότι η παρεμβαίνουσα δεν έχει ευθύνη αποκατάστασης περιοχών που έχουν ρυπανθεί πριν την εγκατάστασή της, παρά το γεγονός ότι τις χρησιμοποίησε και η ίδια, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, καθ' όσον, όπως ρητώς αναφέρεται στη μελέτη (βλ. σελ. 4.1-4), στην περίπτωση της μηδενικής λύσης η παρεμβαίνουσα αναλαμβάνει την ευθύνη για την αποκατάσταση των χώρων που έχουν ρυπανθεί από τη δραστηριότητά της στις μεταλλευτικές εγκαταστάσεις Στρατωνίου, όχι όμως και των λοιπών εγκαταστάσεων και χώρων που έχουν ρυπανθεί από παρελθούσες εκμεταλλεύσεις. Τούτο δε συνάδει με τα οριζόμενα στις διατάξεις του π.δ. 148/2009 (Α' 190) που ενσωματώνουν την οδηγία 2004/35/EK του

Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί περιβαλλοντικής ευθύνης (Ε.Ε. L143), από τα οποία συνάγεται ότι η ευθύνη της αποκατάστασης περιβαλλοντικής ζημίας βαρύνει τον φορέα της δραστηριότητας που την προκάλεσε, ανεξαρτήτως μεν υπαιτιότητάς του, αλλά υπό την προϋπόθεση ότι υφίσταται αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της εν λόγω δραστηριότητας και της ζημίας.

9. Επειδή, από την ερμηνεία των διατάξεων του άρθρου 57 του ν. 998/1979 (Α' 289) που ρυθμίζουν την άσκηση μεταλλευτικών δραστηριοτήτων εντός δασών και δασικών εκτάσεων, υπό το φως του άρθρου 24 παρ. 1 του Συντάγματος, συνάγεται ότι είναι ανεκτή η μεταβολή της μορφής εκτάσεως με δασική βλάστηση για την άσκηση των δραστηριοτήτων αυτών, προκειμένου να ικανοποιηθούν ανάγκες οι οποίες δεν θα μπορούσαν να ικανοποιηθούν διαφορετικά, εφ' όσον, όμως, κριθεί ότι η συγκεκριμένη ανάγκη υπερτερεί της διαφυλάξεως εκτάσεως με δασική βλάστηση και ότι δεν υφίσταται τρόπος ικανοποίησής της με άλλο τρόπο. Κριτήριο της ανάγκης είναι ότι η ικανοποίησή της έχει για την εθνική οικονομία ζωτική σημασία, εκτιμώμενη, μεταξύ άλλων, εν όψει της σπανιότητας και του βαθμού επάρκειας των ορυκτών και των υφισταμένων δυνατοτήτων καλύψεως της σχετικής ζήτησης. Στα πλαίσια αυτά η μεταλλευτική δραστηριότητα αποτελεί επιτρεπτή, υπό όρους, δραστηριότητα εκμετάλλευσης πλουτοπαραγωγικών πόρων, η οποία, κατά το αντίστοιχο νομοθετικό πλαίσιο, έχει συγκεκριμένη χρονική διάρκεια και συνδέεται με υποχρέωση ανάπλασης του μεταλλευτικού χώρου μετά τη λήξη της δραστηριότητας αυτής και πάντως δεν συνεπάγεται μεταβολή του νομικού χαρακτήρα των εκτάσεων, αλλά μόνο προσωρινή δυνατότητα επεμβάσεως σε αυτές (πρβλ. ΣτΕ 293/ 2009, 1990/2007 7μ., 3297/2007, 2763/2006, 2268/2004 κ.ά.). Στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, η εκμετάλλευση των εντοπισθέντων κοιτασμάτων και η χωροθέτηση των υποστηρικτικών δραστηριοτήτων στις θέσεις Σκουριές και Μαντέμ Λάκκο λαμβάνουν χώρα σε δάση και δασικές εκτάσεις. Κατά τη μελέτη, συνολικά το ποσοστό των εκτάσεων που πρόκειται να αποψιλωθούν (3.238,28 στρέμματα) αντιστοιχεί στο 0,44% της ευρύτερης περιοχής μελέτης (740.000 στρέμματα), τα είδη δε που πρόκειται να θιγούν είναι, κατά βάση, δρυοδάση, σε ποσοστό 0,01% του συνόλου της έκτασης που καταλαμβάνουν στην ευρύτερη περιοχή μελέτης, δάση οξιάς, σε ποσοστό 2,2% και εκτάσεις αείφυλλης πλατύφυλλης και σκληροφυλλικής βλάστησης, σε ποσοστό 0,29%, ενώ ουδεμία επέμβαση προβλέπεται στα δάση καστανιάς. Περαιτέρω, γίνεται καταγραφή όλων των οικοτόπων που εμπίπτουν στο παράρτημα Ι της οδηγίας 93/43/ΕΟΚ περί οικοτόπων και πρόκειται να καταληφθούν από τις περιοχές επέμβασης, καθώς και το ποσοστό κατάληψης σε σχέση με τη συνολική αντιπροσωπευτικότητά τους στην ευρύτερη περιοχή και βεβαιώνεται ότι δεν θα υπάρξει κατάληψη οικοτόπου προτεραιότητας. Όσον δε αφορά στα σπάνια είδη χλωρίδας που καταγράφηκαν στην περιοχή κατάληψης των έργων, τα οποία είτε περιλαμβάνονται στο Παράρτημα V της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, είτε περιέχονται στο Κόκκινο Βιβλίο των απειλούμενων φυτών της Ελλάδας, διαπιστώνεται ότι αυτά έχουν ευρεία εξάπλωση στην ευρύτερη περιοχή, ως εκ τούτου, τυχόν απώλεια μεμονωμένων ατόμων κατά τη διάρκεια κατασκευής των έργων, δεν συνεπάγεται σημαντικές επιπτώσεις στη καλή κατάσταση διατήρησης των ειδών αυτών. Επίσης, καταγράφονται αναλυτικά όλα τα είδη πανίδας τόσο στην άμεση περιοχή των έργων όσο και στην ευρύτερη περιοχή και παρατίθενται όλα τα διαθέσιμα στοιχεία ως προς τα ενδιαιτήματα που χρησιμοποιούν, τις περιοχές όπου εντοπίζονται, τη σπουδαιότητά τους και το καθεστώς προστασίας που τα διέπει και γίνεται εκτίμηση

των επιπτώσεων στα είδη αυτά σε όλες τις φάσεις ανάπτυξης και λειτουργίας των έργων, βάσει της οποίας δεν θα υπάρξουν σημαντικές επιπτώσεις στα είδη εν όψει του σχεδιασμού του έργου και των μέτρων που έχουν ληφθεί και διασφαλίζουν την ελαχιστοποίηση των ατμοσφαιρικών εκπομπών και του θορύβου και την καλή κατάσταση διατήρησης, ποσοτικής και ποιοτικής, των υδάτων της περιοχής, ενώ αναμένεται να υπάρξει και βελτίωση των συνθηκών διαβίωσής τους λόγω της άμεσης αποκατάστασης πολλών παλαιών χώρων απόθεσης, οι οποίοι δημιουργούν έντονα περιβαλλοντικά προβλήματα ρύπανσης του εδάφους και των υδάτων. Όποια δε επίπτωση ενδέχεται να προκύψει από το έργο περιορίζεται στην απομάκρυνση κάποιων ειδών πανίδας σε όμορα ενδιαιτήματα, τα οποία αφθονούν στην περιοχή και έχουν παρόμοια οικοσυστημικά χαρακτηριστικά ώστε να καλύπτουν τις ανάγκες τους (βλ. Κεφάλαια 7.5.1 και 7.5.2 Μ.Π.Ε. και Παράρτημα ΙΙΙ-Μέρος Δ' «Οικολογική Μελέτης Βάσης»). Εξ άλλου, η επιλογή των θέσεων των αναγκαίων συνοδών μονάδων και δομών έγινε, όπως προαναφέρθηκε, κατόπιν εξετάσεως εναλλακτικών λύσεων και με βάση περιβαλλοντικά κριτήρια, κατά τρόπο ώστε να προκρίνονται οι λύσεις που έχουν τις μικρότερες δυνατές επιπτώσεις τόσο στη βλάστηση και τα οικοσυστήματα, όσο και στα περιβαλλοντικά μέσα της περιοχής. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι κατά την έκδοση της προσβαλλόμενης αποφάσεως ελήφθησαν υπ' όψιν τόσο η σπανιότητα και η ποιότητα του μεταλλεύματος, η εξόρυξή του χάριν του δημοσίου συμφέροντος και ειδικότερα της εθνικής οικονομίας και της ανάπτυξης της απασχόλησης, όσο και η επέμβαση στο ευαίσθητο δασικό οικοσύστημα της περιοχής, το οποίο ωστόσο δεν υπάγεται σε ιδιαίτερο προστατευτικό καθεστώς, εξετάστηκαν οι δυνατές εναλλακτικές λύσεις ως προς τη χωροθέτηση των επιμέρους μονάδων και δραστηριοτήτων και συνεκτιμήθηκε η σημασία του κοιτάσματος Σκουριών, βάσει του οποίου και μόνο καθίσταται δυνατή η χρήση της μεθόδου της ακαριαίας τήξης που παρουσιάζει τα μέγιστα συγκριτικά πλεονεκτήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης, καθώς και οι γνωμοδοτήσεις των αρμόδιων δασικών υπηρεσιών. Κατόπιν δε αξιολογήσεως των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, ελήφθησαν τα απαραίτητα, κατά την ουσιαστική κρίση της Διοίκησης, μέτρα για τη μείωση ή την εξάλειψη των επιπτώσεων αυτών, τα οποία διασφαλίζουν τη μη διατάραξη του ευρύτερου δασικού οικοσυστήματος, μικρό μέρος του οποίου θίγεται με την επίμαχη δραστηριότητα, τη μη επέμβαση σε οικοτόπους προτεραιότητας, την καλή κατάσταση διατήρησης των σπάνιων και ενδημικών ειδών χλωρίδας και της πανίδας, την προστασία των περιβαλλοντικών μέσων (έδαφος, ύδατα, αέρας), την ανάπτυξη των εργασιών κατά τρόπο που να επιτρέπει τη σταδιακή αποκατάσταση των χώρων και, τέλος, την αποκατάσταση των δασικών οικοσυστημάτων μέσω επιστημονικών προσεγγίσεων και κατόπιν εκπονήσεως ειδικών φυτοτεχνικών και δασοτεχνικών μελετών, έτσι ώστε το περιβαλλοντικό ισοζύγιο να αποβεί θετικό υπέρ των αποκατεστημένων επιφανειών και να επανέλθει, κατά το δυνατόν, η βιοποικιλότητα των περιοχών επέμβασης σε επίπεδα που προσομοιάζουν στην πρότερη κατάσταση. Ειδικώς, όσον αφορά στα σπάνια είδη χλωρίδας, έχει τεθεί ειδικός περιβαλλοντικός όρος για τη λήψη μέτρων φύτευσης και ενίσχυσης της εξάπλωσής τους στο πλαίσιο υλοποίησης της ειδικής φυτοτεχνικής μελέτης (βλ. δ1.9), ενώ με τον όρο δ4.Β.6, επιβάλλεται η διενέργεια έρευνας για τη διαπίστωση της εμφάνισης όσων ειδών χλωρίδας και πανίδας τελούν υπό καθεστώς προστασίας στην ευρύτερη περιοχή μελέτης, ανά τριετία, κατά τρόπο ώστε να είναι δυνατή η παρακολούθηση του βαθμού όχλησης που τυχόν θα προκληθεί στα είδη, η παρακολούθηση δε αυτή θα συνεχισθεί επί 5 έτη μετά το πέρας και των

τελευταίων αποκαταστάσεων. Ως εκ τούτου, τα προβαλλόμενα ότι δεν ελήφθησαν υπ' όψιν η βίαιη επέμβαση σε «αρχέγονο» δάσος και οι σημαντικές επιπτώσεις σε προστατευόμενους οικοτόπους και σε σπάνια και αξιολογικά είδη χλωρίδας και πανίδας στις περιοχές επέμβασης, θα πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα. Εξ άλλου, αβάσιμοι είναι και οι ειδικότεροι ισχυρισμοί ότι η αποκατάσταση περιλαμβάνει μόνο είδη ξένα οικολογικά με την περιοχή και ότι δεν τεκμηριώνεται από πού θα προέλθει η αναγκαία για την αποκατάσταση φυτική γη, καθ' όσον, όπως ρητώς βεβαιώνεται στη μελέτη (σελ. 6.2-2, 6.4-3), τα είδη φυτών που θα επιλεγούν θα είναι αυτόχθονα, ώστε να μην αλλοιώνεται η φυσιογνωμία της περιοχής, προς τούτο δε έχει τεθεί, κατά τα ανωτέρω, ειδικός περιβαλλοντικός όρος (βλ. δ1.9), η δε προέλευση και αποθήκευση της φυτικής γης τεκμηριώνεται στο Κεφάλαιο 6 της μελέτης και ειδικότερα στον πίνακα 6.6.2-1.

10. Επειδή, προβάλλεται ότι η απορροή από το μεταλλείο της Ολυμπιάδας και τη σήραγγα Ολυμπιάδας-Μαντέμ Λάκκου θα δημιουργήσει προβλήματα στους υδατικούς πόρους της περιοχής και μπορεί να προκαλέσει φαινόμενα υφαλμύρισης του παράκτιου υδροφορέα, στις δε Σκουριές θα προκληθεί ποσοτική υποβάθμιση των υδάτων στη λεκάνη Χαβρία και υποβιβασμός της στάθμης στις γεωτρήσεις που βρίσκονται σε απόσταση 3-4 χλμ., ενώ δεν διασφαλίζεται ο έλεγχος της ποιότητας των πλεοναζόντων υδάτων που θα επαναδιοχετεύονται στους φυσικούς αποδέκτες με τη διαδικασία της «εισπίεσης». Περαιτέρω, στα υδατορέματα προβλέπεται η κατασκευή φραγμάτων για την απόθεση αποβλήτων με έργα εκτροπής πολύ μικρών διατομών που μπορεί να ενισχύσουν τα ήδη υπάρχοντα πλημμυρικά φαινόμενα, ενώ δεν έχει διερευνηθεί η βιοσυσσώρευση ρύπων στα ψάρια των υδατορεμάτων την περιοχής. Όπως, όμως, προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, έχει εκπονηθεί ειδική μελέτη με τίτλο «Προκαταρκτική Εφαρμογή Άρθρων 5 & 6 Οδηγίας Πλαίσιο για τα Ύδατα» (βλ. Παράρτημα ΙΙΙΒ της Μ.Π.Ε.), αφού ελήφθη υπ' όψιν το σύνολο των μελετών που έχουν εκπονηθεί για την περιοχή (ειδική διαχειριστική μελέτη λεκανών απορροής Χαβρία, Ολύνθιου και Πετρενίων, 2009, σύστημα παρακολούθησης υδάτων Ν.Α. Χαλκιδικής, μελέτη απογραφής κατάστασης περιβάλλοντος στην περιοχή του έργου, 2005, μελέτες οριοθέτησης Κοκκινόλακκα, Καρόλακκα και Μαυρόλακκα, ειδική υδρογεωλογική μελέτη Σκουριών, ΙΓΜΕ, 2010, μελέτη «Εφαρμογή του άρθρου 5 της Οδηγίας-Πλαίσιο 2000/60/ΕΕ», 2008). Στην ειδική αυτή μελέτη γίνεται ανάλυση και αξιολόγηση των υδρολογικών δεδομένων κατόπιν καθορισμού των υδατικών συστημάτων, ποτάμιων, υπόγειων και παράκτιων, ανάλυση των πιέσεων και εκτίμηση των επιπτώσεων του έργου στην προστασία και διαχείριση των υδατικών πόρων της περιοχής μελέτης, όπως αναλυτικά παρατίθεται στο Κεφάλαιο 7 της Μ.Π.Ε. Ειδικότερα, όσον αφορά στην περιοχή των Σκουριών, στη μελέτη αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι η ποιότητα των επιφανειακών υδάτων δεν αναμένεται να επηρεαστεί λόγω της περιμετρικής υδραυλικής προστασίας όλων των εγκαταστάσεων, από τα δε νερά που θα αντληθούν για τον καταβιβασμό στάθμης στο μεταλλείο Σκουριών θα υπάρχει περίσσεια που θα «επανεισπίζεται» στον υδροφόρο ορίζοντα με θετικές επιπτώσεις στο σύστημα υπογείων υδάτων της προσχωματικής λεκάνης Ασπρόλακκα. Ελαφρά μείωση αναμένεται να υποστούν οι συμβάλλοντες του ποταμού Χαβρία, οι οποίοι βρίσκονται οριακά εντός της επιρροής του κώνου. Ωστόσο, ο καταβιβασμός της στάθμης του υπόγειου νερού δεν αξιολογείται ως σημαντική επίπτωση, δεδομένου του σημαντικού αποθέματος νερών που υπάρχει στην περιοχή και της εφαρμογής της βέλτιστης διαθέσιμης τεχνικής της «εισπίεσης», με την οποία επιτυγχάνεται η επαναδιάθεση στον υδροφόρο ύδατος με τα ίδια χαρακτηριστικά ποιότητας. Όσον δε αφορά στις

υφιστάμενες γεωτρήσεις ύδρευσης των περιοχών Παλαιοχωρίου και Μεγάλης Παναγιάς, οι οποίες ενδέχεται να επηρεαστούν από τον κώνο και να υποστούν πτώση 20-40 μ., η μελέτη προτείνει επανορθωτικά μέτρα είτε μέσω εκβαθύνσεως είτε με χρήση εισπιεζόμενου νερού (βλ. Κεφάλαιο 7.10.3). Εξ άλλου, στα από 18.3.2011 και 24.5.2011 υπομνήματα που υπεβλήθησαν από τον φορέα του έργου προς αντίκρουση παρόμοιων, με τους προβαλλόμενους, ισχυρισμών που διατυπώθηκαν κατά το στάδιο της διαβούλευσης, επισημάνθηκε ότι οι όποιες προσωρινές επιπτώσεις στη στάθμη υπογείων υδάτων λόγω της άντλησης δεν θα επηρεάσουν τη λεκάνη Χαβρία, αλλά μόνο τοπικά την περιοχή Παλαιοχωρίου - Νεοχωρίου - Παναγιάς, αν δε διαπιστωθούν τάσεις μείωσης θα δοθεί νερό απ' ευθείας από τις γεωτρήσεις της παρεμβαίνουσας και θα εκβαθυνθούν οι γεωτρήσεις των οικισμών. Επίσης, αναφέρεται ότι η ποσότητα που θα αντλείται και θα καταναλώνεται λόγω της εκμετάλλευσης είναι μία τάξη μεγέθους μικρότερη από το δυναμικό των υπόγειων υδάτων της περιοχής Σκουριών, ως εκ τούτου δεν θα διαφοροποιηθεί η τροφοδοσία προς τα πεδινά και η διαθεσιμότητα νερού τόσο για τις υφιστάμενες υδρευτικές ανάγκες των δημοτικών διαμερισμάτων Ιερισσού, Ουρανούπολης και Αμμουλιανής όσο και για τις όποιες μελλοντικές, καθώς υπάρχουν και θα συνεχίσουν να υπάρχουν πολλαπλάσια των αναγκών νερά που χάνονται αναξιοποίητα στη θάλασσα. Όσον αφορά στις υδρολογικές επιπτώσεις από τη διάνοιξη της σήραγγας Ολυμπιάδας-Μαντέμ Λάκκου, σύμφωνα με τη Μ.Π.Ε. (σελ. 7.10-9 επ.) αυτές είναι μεν αρνητικές, αλλά όχι σημαντικές, καθ' όσον τα ύδατα αυτά δεν αξιοποιούνται ούτε προβλέπεται να αξιοποιηθούν μελλοντικά, θα διατίθενται δε προς ενίσχυση του υδάτινου δυναμικού του ρέματος Κοκκινόλακκα. Εξ άλλου, στον επηρεαζόμενο από την πτώση στάθμης χώρο των μεταλλείων Ολυμπιάδας δεν υπάρχουν υδρευτικές ή αρδευτικές γεωτρήσεις ή ζώνες τροφοδοσίας πηγών που να θίγονται από τις αντλήσεις. Οι επιπτώσεις δε αυτές στα υδατικά συστήματα της περιοχής αντιμετωπίζονται, κατά την ανέλεγκτη ακυρωτική σχετική κρίση της Διοίκησης, αποτελεσματικά με τους περιβαλλοντικούς όρους που τίθενται στην προσβαλλόμενη απόφαση, καθώς διασφαλίζουν την καλή κατάσταση διατήρησης, ποσοτική και ποιοτική, των υδάτων κατά τη διάρκεια του έργου, τη μη διατάραξη του υδρολογικού ισοζυγίου, την κάλυψη των υφιστάμενων αναγκών υδροδότησης, αλλά και την αποκατάσταση των υδάτινων οικοσυστημάτων της περιοχής που έχουν ρυπανθεί από προγενέστερες εκμεταλλεύσεις. Ειδικότερα, προβλέπεται η κατασκευή αποστραγγιστικών έργων περιμετρικά όλων των περιοχών επέμβασης για την ελαχιστοποίηση των επιφανειακών απορροών και την απόδοση καθαρού νερού στους φυσικούς αποδέκτες, υδραυλικά τεχνικά έργα είτε εκτροπής είτε συλλογής υδάτων στα ανάντη όλων των εγκαταστάσεων, καθώς και συλλογή των ομβρίων υδάτων και ανακύκλωσή τους στην παραγωγική διαδικασία. Επίσης επιβάλλεται στον φορέα η υποχρέωση λήψης όλων των απαραίτητων μέτρων ώστε να μην επηρεαστούν οι πηγές και οι νόμιμα υφιστάμενες υδροληψίες, άλλως οφείλει να αναλάβει το κόστος δράσεων αποκατάστασης ή την αντικατάσταση της τροφοδοσίας με νερό ίδιας τουλάχιστον ποσότητας και ποιότητας που συμφωνεί με τις προδιαγραφές της κείμενης νομοθεσίας. Περαιτέρω, ο φορέας εκμετάλλευσης υποχρεούται να λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα για την αποφυγή διαρροών στερεών ή υγρών ανεπεξέργαστων αποβλήτων και όξινων απορροών σε υδάτινους αποδέκτες και αποστραγγιστικά αυλάκια. Επεξεργασμένα ύδατα που διατίθενται σε επιφανειακό αποδέκτη θα πρέπει να πληρούν τα θεσμοθετημένα πρότυπα ποιότητας περιβάλλοντος με τη χρήση βέλτιστων διαθέσιμων τεχνικών, ώστε τα τελικά

χαρακτηριστικά τους να συμμορφώνονται με τις τιμές που έχουν θεσπισθεί (βλ. όρους δ1.17-δ1.26). Σειρά περιβαλλοντικών όρων έχουν τεθεί ειδικότερα ανά υποέργο προκειμένου να προληφθούν ή να αντιμετωπισθούν επιπτώσεις στην ποσοτική και ποιοτική κατάσταση των επιφανειακών και υπογείων υδάτων (βλ. όρους δ2.31-32, δ2.50, δ2.122-125), ενώ προβλέπεται ειδικό σύστημα παρακολούθησης, ώστε να καθίσταται δυνατή η άμεση λήψη πρόσθετων είτε προληπτικών είτε κατασταλτικών μέτρων, συντρεχούσης της περιπτώσεως (βλ. δ4.31-39). Ειδικότερα, όσον αφορά στο υποέργο των Σκουριών, δίδεται ιδιαίτερη έμφαση στη διατήρηση του υδρολογικού ισοζυγίου της περιοχής με τη μέθοδο της εισπίεσης, η οποία θα γίνεται βάσει ειδικής μελέτης, εγκριθείσης από την αρμόδια Διεύθυνση Υδάτων, που θα αναλύει τα ποιοτικά και ποσοτικά στοιχεία των εισπιεζόμενων υδάτων, θα τεκμηριώνει την καταλληλότητα των θέσεων επανατροφοδότησης, θα περιλαμβάνει μελέτη δίαιτας των νερών που επανεισπίζονται και θα προτείνει τα κατάλληλα μέτρα (βλ. όρο δ2.123). Με την ίδια μελέτη θα τεκμηριώνεται και η δυνατότητα διάθεσης μέρους της ποσότητας του αντλούμενου ύδατος για ύδρευση, άρδευση κ.λπ. στην τοπική κοινωνία (βλ. όρο δ2. 124). Σχετικά με το υποέργο Ολυμπιάδας προβλέπεται η εφαρμογή της μεθόδου της λιθογομώσεως, η τοποθέτηση γεωτρήσεων ελέγχου για το ενδεχόμενο διεύρυνσης του κώνου αποστράγγισης, η λήψη μέτρων για την αποφυγή των φαινομένων υφαλμύρισης του παράκτιου αλλουβιακού υδροφόρου (δ2.31-32), η λήψη μέτρων προστασίας και ενίσχυσης των πρηνών του Μαυρόλακκα προς αποφυγή φαινομένων διάβρωσης (δ.2.34), η λήψη όλων των απαραίτητων μέτρων για τη διατήρηση του υδρολογικού ισοζυγίου της περιοχής κατά τη διάνοιξη της στοάς προσπέλασης (δ2.50) και την αποφυγή ρύπανσης των επιφανειακών υδάτων κατά την αποκατάσταση των παλαιών χώρων απόθεσης (δ2.90-91). Συνεπώς, οι περί του αντιθέτου προβαλλόμενοι ισχυρισμοί είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι, καθώς όλα τα σχετικά ζητήματα που αφορούν στη διατήρηση επαρκούς υδρολογικού ισοζυγίου και στην καλή διατήρηση των υδάτινων συστημάτων της περιοχής, από ποσοτικής και ποιοτικής απόψεως, έχουν αντιμετωπισθεί εξαντλητικά και αποτελεσματικά, κατά την ανέλεγκτη σχετική κρίση της Διοίκησης. Ο ειδικότερος δε ισχυρισμός περί της μη επάρκειας των διατομών των έργων εκτροπής των φραγμάτων στους χώρους απόθεσης αποβλήτων, πέραν της αοριστίας του, είναι απορριπτέος ως απαράδεκτος, καθ' όσον πλήττει ευθέως τεχνική κρίση της Διοίκησης.

11. Επειδή, προβάλλεται ότι δεν είναι επαρκώς τεκμηριωμένη η εκτίμηση της Μ.Π.Ε. ότι η χρήση του υφιστάμενου λιμένα και η κατασκευή νέου στον όρμο Στρατωνίου δεν θα έχει σημαντική επίπτωση στο σύστημα παράκτιων υδάτων της περιοχής, δεδομένου ότι δεν μελετώνται οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις από την αύξηση των πλοίων, την αυξημένη πιθανότητα ναυτικού ατυχήματος, τη δυσλειτουργία ή βλάβη στις εγκαταστάσεις φόρτωσης στερεών ή υγρών φορτίων, την κατασκευή των νησίδων με χρήση κυψελωτών κιβωτίων, τη μεταβολή του κυματικού πεδίου στην περιοχή των νέων λιμενικών εγκαταστάσεων που ενδέχεται να επηρεάσει την ακτογραμμή του βόρειου Στρυμωνικού κόλπου με διαβρώσεις και προσχώσεις και κυρίως οι επιπτώσεις των έργων στα λιβάδια ποσειδωνίας που σύμφωνα με προγενέστερες ωκεανογραφικές μελέτες υπάρχουν στον όρμο Στρατωνίου. Επίσης, κατά τους αιτούντες, το συμπέρασμα της Μ.Π.Ε. ότι η υφιστάμενη κατάσταση θαλάσσιων νερών στην περιοχή του Ακάνθιου Κόλπου είναι καλή και ότι αναμένεται εποχική διακύμανση των ποιοτικών παραμέτρων και ιδίως των βαρέων μετάλλων δεν τεκμηριώνεται επαρκώς, καθ' όσον απουσιάζουν μετρήσεις των ιζημάτων του πυθμένα, των λιβαδιών

ποσειδωνίας, καθώς και η μεία των μεγάλων πλημμυρικών απορροών των ετών 2002 και 2010 που είχαν ως αποτέλεσμα να καλυφθεί το σύνολο σχεδόν της θαλάσσιας έκταση με ρυπασμένα νερά από τους χώρους απόθεσης. Ωστόσο, στο Κεφάλαιο 5 της Μ.Π.Ε. γίνεται περιγραφή των νέων λιμενικών εγκαταστάσεων που θα κατασκευαστούν για τις ανάγκες της εκμετάλλευσης και παρατίθενται πληροφορίες για τη θέση, το μέγεθος, τα τεχνικά χαρακτηριστικά και το σχεδιασμό τους. Περαιτέρω, στο Κεφάλαιο 7 της Μ.Π.Ε. αξιολογούνται οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις στα παράκτια ύδατα του Στρατωνίου από τη χρήση του υφιστάμενου λιμένα και την κατασκευή και λειτουργία των νέων εγκαταστάσεων. Λαμβάνονται υπ' όψιν τόσο οι επιπτώσεις από την εγκατάσταση των κυψελωτών κιβωτίων, η οποία θα απαιτήσει περιβαλλοντική διαχείριση των υλικών του πυθμένα, όσο και από τη μεταβολή του κυματικού πεδίου, βάσει της ήδη εκπονηθείσας ακτομηχανικής μελέτης, από την οποία δεν προέκυψαν επιπτώσεις λόγω στερεομεταφοράς, αλλά ούτε και αύξηση του ενδεχόμενου διάβρωσης ή προσχώσεων. Οι οχλήσεις στα θαλάσσια και παράκτια οικοσυστήματα, οι οποίες οφείλονται στην αύξηση των δρομολογίων των πλοίων κατά 2-3 φορές, αξιολογούνται ως μη σημαντικές, καθώς η κίνηση στο λιμένα δεν θα είναι συνεχής, αλλά περιοδική. Περαιτέρω, αναμένονται θετικές επιπτώσεις στην ποιότητα των παράκτιων υδάτων από τη βελτίωση των νερών των υδατορευμάτων που καταλήγουν στο λιμάνι του Στρατωνίου (Καρβουνόσκαλα, Αργυρώ) λόγω της αποκαταστάσεως επιβαρυμένων και διαταραγμένων μεταλλευτικών περιοχών που βρίσκονται ανάντη των ρεμάτων αυτών. Εξ άλλου, στο Κεφάλαιο 3 της Μ.Π.Ε. όπου αναλύεται η υφιστάμενη κατάσταση του περιβάλλοντος, αναφέρεται ότι διαπλάσεις του θαλάσσιου αγγειόσπερμου *Posidonia oceanica* (ποσειδωνία), παρατηρήθηκαν κατά μήκος της ακτογραμμής στην περιοχή του νότιου Στρυμονικού κόλπου μέχρι τον όρμο της Ολυμπιάδας, σε βάθος 8 έως 16 μ. και για έκταση 2,1 Km², καθώς επίσης και της ακτογραμμής του νότιου τμήματος του κόλπου της Ιερισσού και για έκταση 1 Km² (σελ. 3.3-7). Σύμφωνα με τα απαντητικά υπομνήματα του φορέα του έργου στο στάδιο της διαβούλευσης, τα δεδομένα της Μ.Π.Ε. και η επιλογή της τελικώς προκριθείσας λύσης αποτέλεσε αντικείμενο τεχνικών προμελετών προς διερεύνηση των εναλλακτικών, τεχνολογικών και χωροταξικών λύσεων και των επιμέρους δομικών συστατικών του έργου, καθώς και μελετών βάσης (γεωτεχνική, κυματική, ακτομηχανικών επιπτώσεων), οι οποίες θα αποτελέσουν τη βάση για την εκπόνηση της οριστικής τεχνικής μελέτης (σελ. 4). Κατά τη φάση της οριστικής μελέτης θα γίνει ακριβής αποτύπωση του πυθμένα έδρασης των κυψελωτών κιβωτίων, η οποία κρίνεται αναγκαία διότι η περιοχή του λιμένα Στρατωνίου αποτέλεσε αποδέκτη μεταλλευτικών αποβλήτων από το 1938 έως το 1983 και διαμόρφωσε μορφολογικά χαρακτηριστικά ενός ιδιαίτερα τροποποιημένου συστήματος, δεν αναμένεται δε ουσιαστική επίπτωση σε άλλες παράκτιες περιοχές, δεδομένου ότι δεν θα γίνεται χρήση του θαλασσίου περιβάλλοντος ούτε επιβάρυνσή του με ρύπους, αφού όλες οι διαθέσιμες υδάτων σε υδατορεύματα της περιοχής θα γίνονται μετά από επεξεργασία, με ποιοτικά χαρακτηριστικά υδάτων βελτιωμένα σε σχέση με τη φυσική απορροή. Εξ άλλου, με την ήδη προσβαλλόμενη απόφαση έχουν τεθεί γενικοί και ειδικοί περιβαλλοντικοί όροι για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων από την κατασκευή και λειτουργία των νέων λιμενικών εγκαταστάσεων και την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος, οι οποίοι άπτονται, μεταξύ άλλων, της ποιότητας των νερών των υδατορευμάτων που εκβάλουν στον λιμένα και της απαγόρευσης απόρριψης υλικών εκσκαφής (β2.β, δ1.8, δ1.29) και της κατασκευής των εγκαταστάσεων και τοποθέτησης

των κυψελωτών κιβωτίων ώστε να αποφευχθεί διατάραξη του θαλάσσιου οικοσυστήματος (δ2.357-378). Επίσης, έχουν υιοθετηθεί τα προταθέντα από την αρμόδια Διεύθυνση Λιμενικών Υποδομών του Υπουργείου Θαλασσίων Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας (με αρ. πρωτ. 8221/21.1.2011) ειδικά προληπτικά και κατασταλτικά μέτρα που απαιτούνται από την κείμενη νομοθεσία προς το σκοπό αποφυγής της θαλάσσιας ρύπανσης και έχουν επιβληθεί ειδικοί όροι λειτουργίας προς μείωση των οχλήσεων στο θαλάσσιο και παράκτιο οικοσύστημα (δ2.379-391) και συνεχούς παρακολούθησης της ποιότητας του θαλάσσιου περιβάλλοντος (δ1.25, δ4.26). Από τα προπαρατεθέντα στοιχεία του φακέλου προκύπτει ότι η τεκμηρίωση των επιπτώσεων στο θαλάσσιο περιβάλλον από την αναβάθμιση των λιμενικών εγκαταστάσεων στηρίζεται σε στοιχεία και δεδομένα που προέκυψαν βάσει προμελετών και ειδικών μελετών που προηγήθηκαν της Μ.Π.Ε. ως προς τα βασικά χαρακτηριστικά του έργου, με τη δε προσβαλλόμενη απόφαση τέθηκαν τα αναγκαία για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων αυτών μέτρα που διασφαλίζουν, κατά την ουσιαστική κρίση της Διοίκησης, την αποτελεσματική προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος κατά τη φάση κατασκευής και λειτουργίας των εγκαταστάσεων, αφού ελήφθησαν υπ' όψιν και η ρύπανση του πυθμένα στην περιοχή του λιμένα, καταγραφές των υπαρχόντων λιβαδιών ποσειδωνίας που πάντως εκτείνονται νοτίως του κόλπου της Ιερισσού, τα εκβάλλοντα υδατορεύματα και η ποιοτική κατάσταση των υδάτων τους, η οποία αναμένεται να βελτιωθεί στην περιοχή αυτή. Ως εκ τούτου, τα περί του αντιθέτου προβαλλόμενα θα πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα, κατά το μέρος δε που προβάλλεται η ύπαρξη ωκεανογραφικών μελετών, από τις οποίες προκύπτει η ύπαρξη λιβαδιών ποσειδωνίας στον λιμένα Στρατωνίου, προεχόντως ως αναπόδεικτα, καθώς δεν προσκομίζονται οι μελέτες αυτές.

12. Επειδή, για την εκτίμηση των επιπτώσεων που αναμένονται να προκληθούν από την κατασκευή και λειτουργία του έργου στο ατμοσφαιρικό περιβάλλον εκπονήθηκε ειδική μελέτη, η οποία παρατίθεται στο Παράρτημα ΧΙ της Μ.Π.Ε. Η μεθοδολογική προσέγγιση που ακολουθήθηκε περιλαμβάνει την καταγραφή όλων των πηγών ατμοσφαιρικών εκπομπών από όλες τις δραστηριότητες, λαμβανομένων υπ' όψιν και των υφιστάμενων πηγών ρύπανσης, ανά χρονική περίοδο του έργου, την ανάλυση των επικρατουσών μετεωρολογικών συνθηκών και ορισμού των μετεωρολογικών σεναρίων με προσθήκη και δυσμενούς σεναρίου ανέμου ισχυρής εντάσεως και την εφαρμογή μοντέλου εκτίμησης της διασποράς - διάχυσης των ατμοσφαιρικών ρύπων τόσο σε επίπεδο της κάθε περιοχής επέμβασης όσο και της συνδυαστικής επίδρασης όλων των δραστηριοτήτων στην ευρύτερη περιοχή του έργου. Σύμφωνα με την αξιολόγηση των πορισμάτων ως προς τις σωρευτικές επιπτώσεις του έργου κατά τη φάση μέγιστης ανάπτυξης των δραστηριοτήτων (6-13ος χρόνος λειτουργίας), οι συνολικές εκπομπές των αέριων και σωματιδιακών ρύπων δεν υπερβαίνουν τα θεσμοθετημένα όρια, ενώ δεν προέκυψε μεταφορά αξιοσημείωτων συγκεντρώσεων πάνω από κατοικημένες περιοχές και τον λιμένα Στρατωνίου (βλ. Κεφάλαιο 7.11), προτείνεται δε πληθώρα μέτρων τόσο κατά τη φάση ανάπτυξης όσο και κατά τη λειτουργία των έργων, τα οποία θα αναστρέψουν μερικώς τις επιπτώσεις αυτές (βλ. Κεφάλαιο 8). Εξ άλλου, σύμφωνα με τα απαντητικά υπομνήματα του φορέα του έργου στις ενστάσεις που υπεβλήθησαν κατά τη διαβούλευση, οι εκτιμήσεις της μελέτης αναφέρονται σε συσσωρευμένη επίπτωση και όχι σε κάθε πηγή ξεχωριστά, ότι οι προβλέψεις περί αμελητέας εκπομπής σκόνης στηρίζονται στο είδος και το μέγεθος των εργασιών και τη σχετική μαθηματική προσομοίωση που περιλαμβάνεται στη

μελέτη και ότι η εκτίμηση για τα όρια συγκέντρωσης αιωρούμενων σωματιδίων PM10 αντιμετωπίζεται αποτελεσματικά με τα προτεινόμενα μέτρα και, όπως καταδεικνύουν τα μοντέλα διασποράς ρύπων, θα οδηγήσουν σε μηδενικές οχλήσεις σε αποστάσεις μικρότερες των 500 μ. από τις εγκαταστάσεις Σκουριών. Όσον αφορά στις ενστάσεις περί υψηλών τιμών αρσενικού (As) στην περιοχή, επισημάνθηκε ότι αυτές μετρήθηκαν σε χώρους παλαιών διάσπαρτων αποθέσεων, οι οποίοι θα αποκατασταθούν στο πλαίσιο του έργου, ενώ παράλληλα ο προτεινόμενος σχεδιασμός ενσωματώνει μεθόδους ασφαλούς αποθήκευσης του As προκειμένου τα φαινόμενα αυτά να μην διαιωνιστούν, ενώ η επιλογή των μετεωρολογικών σεναρίων βασίστηκε στις αρχές της επιστήμης και της τεχνικής και έγινε κατόπιν εξετάσεως των επικρατουσών, στατιστικών, μετεωρολογικών συνθηκών και προσθήκης και του δυσμενέστερου μετεωρολογικού σεναρίου. Ως εκ τούτου, η προσβαλλόμενη απόφαση, στηριζόμενη στα επιστημονικά δεδομένα της Μ.Π.Ε. κατόπιν εκτιμήσεως των σωρευτικών επιπτώσεων από τη συνολική λειτουργία όλων των έργων σε όλες τις περιοχές κατά τη φάση της μέγιστης ανάπτυξης της δραστηριότητας και υπό το δυσμενέστερο μετεωρολογικό σενάριο, και ενσωματώνοντας τα μέτρα μείωσης ή απάλειψης των αέριων ρύπων που προτείνονται και καλύπτουν όλο το φάσμα των δραστηριοτήτων που θα λάβουν χώρα στο πλαίσιο της επίμαχης εκμετάλλευσης, συμπεριλαμβανομένου και ειδικού προγράμματος παρακολούθησης των αέριων ρύπων, παρίσταται επαρκώς αιτιολογημένη ως προς την αντιμετώπιση, με τα μέτρα που υιοθετούνται, των επιπτώσεων της επίμαχης δραστηριότητας στο ατμοσφαιρικό περιβάλλον της ευρύτερης περιοχής των έργων, περιλαμβανομένων και των πλησιέστερων οικισμών. Συνεπώς, τα περί του αντιθέτου προβαλλόμενα που επαναλαμβάνουν αυτούσιες τις ενστάσεις που διατυπώθηκαν κατά το στάδιο της διαβούλευσης περί εσφαλμένου υπολογισμού και υποτίμησης των εκπεμπόμενων ρύπων και βαρέων μετάλλων (PM10 και As), εσφαλμένης επιλογής των μετεωρολογικών σεναρίων και μη εκτίμησης της συσσωρευμένης επίπτωσης από όλες τις δραστηριότητες, και απαντήθηκαν, κατά τα ανωτέρω, με ειδική αιτιολογία που ελήφθη υπ' όψιν από την προσβαλλόμενη απόφαση, θα πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα, κατά το μέρος δε που πλήττουν την επιστημονική μεθοδολογία που ακολουθήθηκε και την ουσιαστική κρίση της Διοίκησης ως προς την καταλληλότητα και επάρκεια των ληπτέων μέτρων είναι απορριπτέα ως απαράδεκτα.

13. Επειδή, σε συμφωνία προς τις κοινοτικές και εθνικές απαιτήσεις σχετικά με τη διαχείριση των αποβλήτων της εξορυκτικής βιομηχανίας (οδηγία 2006/12/ΕΚ (ΕΕ L102) και Κ.Υ.Α. 39624/2209/Ε103/25.9.2009 (Β' 2076)), στο πλαίσιο του επίμαχου έργου εκπονήθηκαν δύο διακριτά σχέδια διαχείρισης αποβλήτων, το μεν πρώτο για την εγκατάσταση απόθεσης Κοκκινόλακκα που θα υποδέχεται τα εξορυκτικά απόβλητα των υποέργων Στρατωνίου και Ολυμπιάδας, τα απόβλητα της μεταλλουργίας και τα υλικά που θα απομακρυνθούν κατά την αποκατάσταση των παλαιών χώρων απόθεσης Στρατωνίου-Ολυμπιάδας-Μαντέμ Λάκκου, το δε δεύτερο για τις εγκαταστάσεις απόθεσης Καρατζά Λάκκου και Λοτσάνικου, όπου θα αποτίθενται τα εξορυκτικά απόβλητα του υποέργου Σκουριών. Τα σχέδια περιέχουν τα μέτρα μείωσης, αξιοποίησης, ανακύκλωσης των αποβλήτων, αιτιολόγηση της προκριθείσας χωροθέτησης, περιγραφή του τεχνικού σχεδιασμού της εγκατάστασης, χαρακτηρισμό των αποβλήτων και των ουσιών που χρησιμοποιούνται στην επεξεργασία των ορυκτών και στοιχεία των ποσοτήτων τους, ταξινόμηση των εγκαταστάσεων και αιτιολόγησή της, περιγραφή της πολιτικής πρόληψης ατυχημάτων και του συστήματος διαχείρισης

ασφάλειας, καταγραφή των δυνητικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων και των απαραίτητων προληπτικών μέτρων προστασίας, πρόγραμμα παρακολούθησης και ελέγχου των εγκαταστάσεων, προτεινόμενο σχέδιο κλεισίματος και τα αναγκαία μέτρα για την ικανοποίηση των περιβαλλοντικών απαιτήσεων και την προστασία της δημόσιας υγείας. Ο σχετικός σχεδιασμός υιοθετεί τις βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές που έχουν αναπτυχθεί στον συγκεκριμένο τομέα, όπως αυτές παρατίθενται στο 2009/C81/06 έγγραφο της ΕΕ (βλ. Παράρτημα XII της Μ.Π.Ε.), ενώ έχει διασφαλισθεί, μέσω του περιβαλλοντικού χαρακτηρισμού των αποβλήτων και της τήρησης των προδιαγραφών της Κ.Υ.Α. 24944/1159/2006 περί εγκρίσεως γενικών τεχνικών προδιαγραφών για τη διαχείριση επικίνδυνων αποβλήτων (Β' 791) για την εγκατάσταση Κοκκινόλακα, η ασφαλής περιβαλλοντικά απόθεση και των επικίνδυνων αποβλήτων. Η Διοίκηση, αξιολογώντας την επάρκεια και αρτιότητα του σχεδιασμού διαχείρισης των αποβλήτων, τον ενσωμάτωσε στην ήδη προσβαλλόμενη απόφασή της μέσω πληθώρας περιβαλλοντικών όρων που καλύπτουν όλο το φάσμα της διαχείρισης, από τη μείωση της παραγωγής τους μέχρι την ασφαλή διάθεσή τους σε κατάλληλα σχεδιασμένους χώρους και το κλείσιμο και την μετέπειτα παρακολούθηση των χώρων αυτών, σύμφωνα με τις βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές. Ειδικότερα, περιλαμβάνονται λεπτομερή στοιχεία για την ποσότητα και σύνθεση των παραγόμενων αποβλήτων, την επικινδυνότητά τους, τον τρόπο αξιοποίησης, ανακύκλωσης, επαναχρησιμοποίησης ή διάθεσής τους, τόσο συγκεντρωτικά όσο και για κάθε υποέργο ξεχωριστά, τίθενται οι τεχνικές προδιαγραφές κατασκευής και λειτουργίας των χώρων απόθεσης και οι όροι που διασφαλίζουν την αποτελεσματική προστασία του εδάφους, των υδάτων και της ατμόσφαιρας και τη γεωτεχνική ευστάθεια και ασφάλεια των χώρων, επιβάλλονται ειδικοί όροι για τη διαχείριση των νερών των εγκαταστάσεων κάθε υποέργου και την εφαρμογή της μεθόδου της λιθογόμωσης, οργανώνεται πρόγραμμα παρακολούθησης και σχέδιο κλεισίματος και αποκατάστασης των χώρων, επιβάλλεται στον φορέα εκμετάλλευσης η υποχρέωση να αναθεωρεί τα σχέδια διαχείρισης αποβλήτων ανά πενταετία και να μεριμνά για τη συντήρηση, παρακολούθηση, έλεγχο και λήψη διορθωτικών μέτρων και μετά το κλείσιμο των εγκαταστάσεων για 10 έτη τουλάχιστον, χρονικό διάστημα που μπορεί να παραταθεί με απόφαση της αδειοδοτούσας αρχής, ενώ κατ' εφαρμογή του όρου δ6.4, για την εγκατάσταση Κοκκινόλακα, η οποία ταξινομείται στην κατηγορία Α, κατατίθεται ασφαλιστήριο συμβόλαιο 1,5 εκ. ευρώ ετησίως, καθώς και 15% της συνολικής εγγυητικής επιστολής που αφορά το έργο (συνολικού ύψους 50 εκ. ευρώ). Από τα ανωτέρω εκτιθέμενα προκύπτει ότι η διαχείριση των αποβλήτων του προτεινόμενου έργου σχεδιάστηκε σε πλήρη συμφωνία με τις κοινοτικές και εθνικές απαιτήσεις, υιοθετώντας τις βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές και διασφαλίζοντας, με τους περιβαλλοντικούς όρους που έχουν τεθεί, υψηλή προστασία των περιβαλλοντικών μέσων, ήτοι των υδάτων, του εδάφους και του αέρα, και της δημόσιας υγείας και υψηλές προδιαγραφές γεωτεχνικής ευστάθειας και ασφάλειας, κατά την αιτιολογημένη, σχετικώς, κρίση της Διοίκησης, τα δε περί του αντιθέτου προβαλλόμενα θα πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα. Εξ άλλου, βασική συνιστώσα του σχεδιασμού αποτέλεσε ο επιστημονικά τεκμηριωμένος περιβαλλοντικός χαρακτηρισμός των αποβλήτων που διενεργήθηκε από δημόσιους ερευνητικούς φορείς (Ε.Μ.Π., Α.Π.Θ.), και η, βάσει αυτού, απόφαση για την ασφαλή αξιοποίηση και διάθεσή τους είτε μέσω επαναχρησιμοποίησης, αξιοποίησης και ανακύκλωσης είτε μέσω απόθεσης σε κατάλληλους προς τούτο χώρους, ήτοι με προδιαγραφές χώρου

υγειονομικής διάθεσης επικίνδυνων αποβλήτων για τα επικίνδυνα ή εν δυνάμει επικίνδυνα απόβλητα και χώρου υγειονομικής διάθεσης αδρανών αποβλήτων για τα απόβλητα που πληρούν τις οικείες προϋποθέσεις. Η επικινδυνότητα των αποβλήτων, του υλικού λιθογομώσεως και των ουσιών που χρησιμοποιούνται κατά την παραγωγή τους διερευνήθηκε και αξιολογήθηκε επισταμένως, όπως προκύπτει από τις σχετικές μελέτες που εκπονήθηκαν και αποτελούν μέρος της Μ.Π.Ε. (βλ. Παράρτημα IV), οι δε ενστάσεις που διατυπώθηκαν ως προς την επικινδυνότητα των αποβλήτων από φορείς που μετείχαν της διαβούλευσης απαντήθηκαν διεξοδικά από τον φορέα του έργου με σχετικά υπομνήματα. Δί' αυτών επισημάνθηκε, μεταξύ άλλων, ότι η ασφαλής διάθεση του αρσενικού που περιέχεται στα απόβλητα της μεταλλουργίας θα γίνεται με την περιβαλλοντικά αποδεκτή μορφή του σκοροδίτη, η σταθερότητα και διαχρονική συμπεριφορά του οποίου τεκμηριώνεται από τις πρότυπες δοκιμές εκχυλισιμότητας που διενεργήθηκαν στο πλαίσιο του περιβαλλοντικού χαρακτηρισμού των αποβλήτων, σε χώρο ο οποίος έχει κατασκευασθεί ειδικά για την υποδοχή επικίνδυνων αποβλήτων, ότι όλες οι συγκεντρώσεις των ολικών κυανιούχων, που προκύπτουν από τη χρήση του NaCN ως αντιδραστηρίου κατά τη διαδικασία της επίπλευσης, είναι όχι μόνο μικρότερες του ορίου που τίθεται από την οδηγία 2006/12/EK, αλλά συστηματικά μικρότερες των ορίων ανίχνευσης, ότι τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του υλικού λιθογομώσεως είναι πλήρως δοκιμασμένα μέσω των πρότυπων δοκιμών εκχυλισιμότητας που διεξάγονται σε ετήσια βάση και ότι τα απόβλητα που θα διατίθενται στους χώρους απόθεσης αδρανών αποβλήτων στις Σκουριές, δεν έχουν χαρακτήρα επικίνδυνο σύμφωνα με τον σχετικό περιβαλλοντικό χαρακτηρισμό που διενεργήθηκε. Εξ άλλου, σύμφωνα με ειδικούς περιβαλλοντικούς όρους η διάθεση των μεταλλευτικών και μεταλλουργικών αποβλήτων εντός του χώρου διάθεσης αποβλήτων Κοκκινόλακκα θα γίνεται σε διακριτές κυψέλες, ανάλογα με την επικινδυνότητα των αποβλήτων (δ2. 266), ενώ η σκωρία θα αξιοποιείται κατά προτεραιότητα ως δομικό ή εμπορεύσιμο υλικό και, αν τούτο δεν καταστεί δυνατό, θα διατίθεται στο χώρο επικινδύνων αποβλήτων Κοκκινόλακκα (δ.2. 350), με τη δε υπ' αριθμ. Δ8-Α/Φ.7.49.13/ 30258ΠΕ/5159ΠΕ/10.2.2012 απόφαση της Διεύθυνσης Μεταλλευτικών και Βιομηχανικών Ορυκτών περί εγκρίσεως της τεχνικής μελέτης τίθενται επιπλέον όροι ως προς τον τρόπο λιθογομώσεως και την ποιότητα του χρησιμοποιούμενου υλικού, κατά τρόπο ώστε να αποφεύγεται οιαδήποτε δυσμενής επίπτωση στο έδαφος και τα ύδατα της περιοχής. Ως εκ τούτου, οι ειδικότεροι ισχυρισμοί που προβάλλονται και επαναλαμβάνουν τις ενστάσεις που διατυπώθηκαν κατά το στάδιο της διαβούλευσης ως προς την ασφαλή απόθεση των παραγόμενων αποβλήτων (σκοροδίτη, σκωρίας, χρήση αντιδραστηρίου NaCN , ποιότητα υλικού λιθογομώσεως, χαρακτήρας αποβλήτων) θα πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι, κατά το μέρος δε που πλήττουν ευθέως τις σχετικές τεχνικές κρίσεις της Διοίκησης είναι απορριπτέοι ως απαράδεκτοι. Προβάλλεται, περαιτέρω, ότι η προσβαλλόμενη είναι πλημμελής, διότι δεν προβλέπει τον τρόπο διαχείρισης των αποβλήτων που δεν συνδέονται άμεσα με την εξορυκτική δραστηριότητα και δεν εμπίπτουν στην οδηγία 2006/21/EK και ότι είναι αμφίβολο εάν θα υπάρχει επαρκές υλικό προς λιθογόμωση στα τελευταία χρόνια λειτουργίας του έργου, καθώς και ότι οι εκτιμήσεις της Μ.Π.Ε. για την ανακύκλωση και διοχέτευση των νερών των μεταλλείων δεν διασφαλίζουν την προστασία των υδάτινων αποδεκτών, καθώς στο παρελθόν υπήρξαν πολλές αστοχίες και τα νερά διοχετεύθηκαν στους φυσικούς αποδέκτες με τιμές που υπερέβαιναν τις επιτρεπόμενες όσον αφορά στο As, Pb και Ph. Ωστόσο και οι λόγοι αυτοί είναι

απορριπτέοι, καθ' όσον ως προς τη διαχείριση των λοιπών, πέραν των εξορυκτικών, αποβλήτων ισχύουν τα οριζόμενα στην κείμενη νομοθεσία, στην οποία παραπέμπει η προσβαλλόμενη απόφαση (βλ. όρους β2.β, δ1.16, δ1.27-28), ενώ η προστασία των υδάτινων αποδεκτών από τη διάθεση των νερών που χρησιμοποιούνται στη μεταλλευτική διαδικασία διασφαλίζεται τόσο με γενικούς όσο και με ειδικούς περιβαλλοντικούς όρους που επιβάλλουν την κατά προτεραιότητα χρήση και ανακύκλωσή τους στην παραγωγική διαδικασία και τη διάθεσή τους σε φυσικούς αποδέκτες μόνο εάν πληρούν τα τιθέμενα στην κείμενη νομοθεσία όρια (βλ. ιδίως όρους β2.β, δ1.22 και δ1.29), οι δε διατυπούμενες επιφυλάξεις για την επάρκεια του υλικού της λιθονόμωσης στηρίζονται σε απλές εικασίες.

14. Επειδή, προβάλλεται ότι η προσβαλλόμενη είναι πλημμελώς αιτιολογημένη ως προς την επιλογή μεθόδου εξορύξεως με χρήση εκρηκτικών στα όρια του οικισμού Στρατονίκης, έναντι της προκριθείσας με την προηγούμενη έγκριση περιβαλλοντικών όρων μεθόδου της μηχανικής εκσκαφής (road header), η οποία είχε κριθεί ως επαρκώς αιτιολογημένη και τεκμηριωμένη, σύμφωνα με τις 462 και 463/2010 αποφάσεις της Ολομελείας του Δικαστηρίου, δεδομένων των ιδιαίτερα επιβαρυντικών επιπτώσεων που παρουσίασε η μέθοδος αυτή, εφαρμοσθείσα δυνάμει των προηγούμενων αδειών, στην στατική επάρκεια των κτισμάτων του οικισμού Στρατονίκης, στην υποβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων που αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν την περιοχή και στην εξαφάνιση των πηγών και ρεμάτων συνεχούς ροής, όπως διαπιστώνεται από την 3η τεχνική έκθεση της ΕΠΙΤΗΡΩ και το από 30.7.2010 έγγραφο της Επιθεώρησης Μεταλλείων Βορείου Ελλάδας. Ωστόσο, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, με τους όρους δ1.2 και 3 της Κ.Υ.Α. 143088/2005 περί εγκρίσεως των περιβαλλοντικών όρων των μεταλλευτικών εγκαταστάσεων Στρατωνίου, ο φορέας εκμετάλλευσης είχε πράγματι υποχρεωθεί να αναπροσαρμόσει, κατά το δυνατόν, την τεχνική εξόρυξης του κοιτάσματος με την εφαρμογή ειδικού εξοπλισμού μηχανικής εκσκαφής και παράλληλο περιορισμό της χρήσης των εκρηκτικών υλών στο απολύτως απαραίτητο, ενώ στις περιοχές όπου η χρήση εκρηκτικών καθίστατο αναπόφευκτη να εφαρμόζονται τεχνικές ελεγχόμενης όρυξης. Σύμφωνα με την από Μαΐου 2011 5η τεχνική έκθεση της Επιτροπής Ελέγχου Τήρησης Περιβαλλοντικών Όρων (ΕΠΙ.ΤΗ.ΡΩ.), η οποία ορίστηκε για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης της εταιρείας στους περιβαλλοντικούς όρους που τέθηκαν για τη μεταλλευτική δραστηριότητα Στρατωνίου, μετά από σχετικές «παραγωγικές» δοκιμές που πραγματοποιήθηκαν, απεδείχθη τεχνικά αδύνατη η εφαρμογή και αξιοποίηση του μηχανικού εξοπλισμού εκσκαφής στην υπόγεια εξορυκτική διαδικασία λόγω της φύσης των πετρωμάτων της περιοχής, με αποτέλεσμα να μην είναι εφαρμόσιμος ο σχετικός όρος που ετίθετο στην οικεία έγκριση περιβαλλοντικών όρων (βλ. σελ. 6 και 52). Εξ άλλου, σύμφωνα με τη Μ.Π.Ε. επί της οποίας στηρίζεται η προσβαλλόμενη απόφαση (Κεφάλαιο 5, σελ. 5.2-66), εντός του οικισμού Στρατονίκης βρίσκονται μόνιμα εγκατεστημένοι 4 δονησιογράφοι, οι οποίοι ενεργοποιούνται κάθε φορά που γίνεται αντιληπτή ταχύτητα δόνησης ή/και ένταση θορύβου μεγαλύτερη από το όριο ενεργοποίησης των οργάνων. Από τη στατιστική επεξεργασία των καταγραφών που διενεργήθηκε με τη συμπλήρωση τεσσάρων συναπτών ετών παρακολούθησης των δονήσεων προέκυψε ότι οι μέγιστες δονήσεις που καταγράφηκαν ήταν πάντα χαμηλότερες του ορίου των 0,5 mm/sec, ήτοι χαμηλότερες του ορίου αντιληπτότητας από τον άνθρωπο. Από το σύνολο των ανατινάξεων που έλαβαν χώρα στο υπόγειο μεταλλείο Μαύρων Πετρών, μόνο το 10,9% έγινε αντιληπτό από τους δονησιογράφους, ενώ μόλις το 1% υπερέβει

το μισό του ορίου αντιληπτότητας από τον άνθρωπο, ενώ το ποσοστό δονήσεων που γίνεται αντιληπτό από τα όργανα βαίνει μειούμενο με το χρόνο (βλ. επίσης την ως άνω έκθεση της ΕΠΙΤΗΡΩ, σελ. 58). Παρόμοιες διαπιστώσεις παρατίθενται στο Κεφάλαιο 7 της Μ.Π.Ε., όπου αξιολογούνται οι επιπτώσεις της μεταλλευτικής δραστηριότητας στο ακουστικό περιβάλλον της περιοχής Μαύρων Πετρών και των γύρω οικισμών (Στάγειρα, Στρατονίκη, Στρατώνι) (βλ. σελ. 7.12-13). Περαιτέρω, από τον έλεγχο των μικρομετακινήσεων της επιφάνειας του εδάφους του οικισμού Στρατονίκης και της περιοχής των παλαιών εκμεταλλεύσεων των Μαύρων Πετρών και Μαντέμ Λάκκου, δεν καταγράφεται οιαδήποτε αξιόλογη μετακίνηση εδάφους (βλ. σελ. 58 της ίδιας ως άνω εκθέσεως). Επιπροσθέτως, στο Κεφάλαιο 7 της Μ.Π.Ε. αναφέρεται ότι στην περιοχή των μεταλλείων Μαύρων Πετρών και Μαντέμ Λάκκου, η μέχρι το 1986 εκτεταμένη εφαρμογή της μεθόδου εκμετάλλευσης με κατακρήμνιση οροφής, δημιούργησε εκτεταμένα φαινόμενα καθιζήσεων στην υπερκείμενη επιφάνεια του εδάφους. Ήδη όμως η εκμετάλλευση του μεταλλείου Μαύρων Πετρών γίνεται και θα συνεχίσει να γίνεται με τη μέθοδο της λιθογόμωσης. Με βάση το πρόγραμμα συνεχούς παρακολούθησης των οπτικών στόχων που έχουν εγκατασταθεί εντός του οικισμού Στρατονίκης, πάνω ακριβώς από το μεταλλείο (με χρήση μόνιμου αυτοματοποιημένου συστήματος γεωδαιτικής παρακολούθησης τριών διαστάσεων), δεν επέρχεται οποιαδήποτε μετατόπιση στο έδαφος, εξ αιτίας της υποστήριξης που παρέχει το υλικό λιθογόμωσης στη μάζα των υπερκειμένων. Επιπλέον, στο σχεδιασμό του έργου περιλαμβάνεται λιθογόμωση και των εξοφλημένων μετώπων του ίδιου μεταλλείου, αλλά και του εξοφλημένου παρακείμενου μεταλλείου στον Μαντέμ Λάκκο, η μέθοδος δε αυτή, κατά τη μελέτη, περιορίζει στο ελάχιστο την κίνηση των υπογείων υδάτων και την αποστράγγισή τους (βλ. σελ. 5.2-8). Συμπερασματικά, οι μελετητές αναμένουν μηδενικές επιπτώσεις στα εδάφη πάνω από το μεταλλείο χάριν της μεθόδου της λιθογομώσεως. Εξ άλλου, σύμφωνα με τον περιβαλλοντικό όρο δ1.31. για τη διασφάλιση των οικισμών, κτισμάτων και ιστορικών μνημείων και την ελαχιστοποίηση οχλήσεων (από δονήσεις ή ακουστικές) των περιοίκων, θα πρέπει να ληφθούν κατάλληλα μέτρα, μεταξύ άλλων, η ρύθμιση της μέγιστης ποσότητας εκρηκτικών υλών ανά χρόνο επιβράδυνσης να είναι τέτοια ώστε να προκύπτει ταχύτητα εδαφικής δόνησης στις δομικές κατασκευές των κοντινότερων οικισμών χαμηλότερη από τα αναφερόμενα στις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας. Ειδικό περιβαλλοντικό όρο έχουν τεθεί και για τον τρόπο εξόρυξης και την εφαρμογή της μεθόδου της λιθογομώσεως, ώστε να προληφθούν φαινόμενα καθιζήσεων (βλ. όρους δ2.174-179), καθώς και για την εγκατάσταση συστήματος παρακολούθησης του θορύβου και των δονήσεων, τα δεδομένα του οποίου θα κοινοποιούνται στις αρμόδιες αρχές και θα δημοσιοποιούνται για να είναι προσιτά στους ενδιαφερόμενους, σε περίπτωση δε που διαπιστώνεται έστω και μία υπέρβαση των τεθέντων ορίων θα ειδοποιείται άμεσα η Επιθεώρηση Μεταλλείων Βορείου Ελλάδας προκειμένου να προβεί σε άμεσες ενέργειες (βλ. όρους δ4.1-12, δ4.42-46). Εν όψει των ανωτέρω, τα περί του αντιθέτου προβαλλόμενα θα πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα, καθ' όσον από τα στοιχεία του φακέλου αιτιολογείται ειδικώς η εγκατάλειψη της μεθόδου εξορύξεως με μηχανικά μέσα, έχουν δε τεθεί οι αναγκαίοι περιβαλλοντικοί όροι που διασφαλίζουν, κατά την ουσιαστική κρίση της Διοίκησης, την τήρηση της στάθμης του θορύβου εντός των επιτρεπομένων ορίων και των δονήσεων σε επίπεδα χαμηλότερα των ισχυόντων ορίων στους πλησιέστερους οικισμούς, την αποτροπή φαινομένων καθιζήσεως ή διαβρώσεως του εδάφους που είχαν εμφανιστεί στο παρελθόν, μέσω της

λιθογομώσεως των εξοφλημένων κενών, και τη συνεχή παρακολούθηση των παραμέτρων εκείνων που εξασφαλίζουν έγκαιρη παρέμβαση σε περίπτωση διαπιστώσεως υπερβάσεων ή αστοχιών. Εξ άλλου, η καλή κατάσταση διατήρησης, ποσοτική και ποιοτική, των υδάτων, έχει αποτελέσει, κατά τα διαλαμβανόμενα ανωτέρω, αντικείμενο ενδεδειγμένης έρευνας και σχεδιασμού με την προσθήκη ειδικών περιβαλλοντικών όρων, εκ των οποίων και η υποχρέωση αποκαταστάσεως των εξοφληθέντων κενών με λιθογόμωση.

15. Επειδή, προβάλλεται ότι δεν αιτιολογούνται οι κλίσεις όδευσης της υπόγειας σήραγγας Ολυμπιάδας - Μαντέμ Λάκκου και ότι οι κλίσεις αυτές παραπέμπουν όχι σε έργο όδευσης, αλλά εξόρυξης. Ο λόγος αυτός θα πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος, διότι δεν προσάπτει συγκεκριμένη πλημμέλεια στην προσβαλλόμενη απόφαση. Επίσης, απορριπτέα είναι και τα προβαλλόμενα περί του ότι η μέθοδος της ακαριαίας τήξης δεν δίνει καθαρό χρυσό, αλλά μίγματα και ότι η Μ.Π.Ε. δεν αναφέρει το πώς θα γίνει ο διαχωρισμός των μιγμάτων και αν θα επιτευχθεί με κυάνωση, καθ' όσον στο Κεφάλαιο 5.5.2 της Μ.Π.Ε. δίδεται αναλυτική περιγραφή της μεταλλουργικής διαδικασίας, της λειτουργίας της μεθόδου και του τρόπου ανάκτησης των μετάλλων, σύμφωνα δε με την προσβαλλόμενη απόφαση η μέθοδος αυτή οδηγεί σε υψηλή ανάκτηση μετάλλων, αποκλεισμένης της χρήσης κυανίου ή ενώσεων του κατά τη λειτουργία της μεταλλουργίας (βλ. α1. γενική περιγραφή και όρους δ1.2 και δ2.324).

16. Επειδή, προβάλλεται, περαιτέρω, ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι πλημμελής, διότι προβαίνει στην έγκριση Μ.Π.Ε. που στερείται επιστημονικής εγκυρότητας, καθ' όσον στους μελετητές που μετείχαν στη σύνταξή της δεν συμπεριλαμβάνεται οικονομολόγος, ο οποίος και μόνο θα μπορούσε να προσδιορίσει, έστω κατά προσέγγιση, το πραγματικό κόστος της βλάβης του περιβάλλοντος και να προβεί στη στάθμιση κόστους-οφέλους από την προτεινόμενη επένδυση. Αντ' αυτού στο ειδικό Παράρτημα ΙΧ της Μ.Π.Ε. («Μελέτη ισοζυγίου κόστους-οφέλους») περιέχονται σταθμίσεις που έχουν γίνει μόνο σε θεωρητικό επίπεδο, με ασαφή αριθμητικά δεδομένα και παράθεση εξισώσεων που δεν επεξηγούνται. Ωστόσο, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου που προπαρατέθησαν, τα οφέλη του επίμαχου έργου για την εθνική και την τοπική οικονομία τεκμηριώνονται επαρκώς στο κυρίως σώμα της μελέτης (βλ. Κεφάλαια 2.3, 7.8 και σελ.4.1-17 επ.) και στη με αρ. πρωτ. 22343/3949/2.12.2010 γνωμοδότηση της Διεύθυνσης Μεταλλευτικών και Βιομηχανικών Ορυκτών του Υ.Π.Ε.Κ.Α., η οποία χαρακτήρισε την επένδυση ως ιδιαίτερως συμφέρουσα για την εθνική οικονομία, δεν απαιτούνταν δε προς τούτο ειδική μελέτη, αλλά ούτε και συμμετοχή οικονομολόγου στη σύνταξη της Μ.Π.Ε. Ως εκ τούτου, ο λόγος αυτός, κατά το μέρος που πλήττει την επάρκεια της ειδικής μελέτης ισοζυγίου κόστους - οφέλους, προβάλλεται αλυσιτελώς, κατά τα λοιπά δε είναι απορριπτέος ως αβάσιμος.

17. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 282 παρ. 15 του ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης-Πρόγραμμα Καλλικράτης» (Α' 87): «15. Μέχρι την εγκατάσταση των αιρετών οργάνων που θα αναδειχθούν από τις εκλογές του Νοεμβρίου του 2010, οι υφιστάμενοι δήμοι, κοινότητες και νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις εξακολουθούν να λειτουργούν και να ασκούν τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους». Με τις διατάξεις αυτές, οι οποίες είναι ειδικές και κατισχύουν της γενικής και πάγιας διάταξης του άρθρου 65 παρ. 5 του ίδιου ως άνω νόμου που επικαλούνται οι αιτούντες, εισάγεται μεταβατική διάταξη με την οποία σκοπείται η

διασφάλιση της συνέχειας των υπηρεσιών και άσκησης των αρμοδιοτήτων των υφιστάμενων δήμων και νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων έως την εγκατάσταση των νέων αιρετών οργάνων που θα αναδειχθούν κατά την πρώτη εφαρμογή των διατάξεων του νόμου αυτού. Ως εκ τούτου, ορθώς εν προκειμένω η αρμοδιότητα γνωμοδότησης επί των μελετών του επίμαχου επενδυτικού σχεδίου ασκήθηκε από τους υφιστάμενους κατά τη λήξη της ταχθείσης προθεσμίας των 35 ημερών δήμους, κοινότητες και νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις, τα δε περί του αντιθέτου προβαλλόμενα ότι αρμόδια προς γνωμοδότηση ήταν τα όργανα των νέων αρχών που θα αναδεικνύονταν από τις επικείμενες εκλογές είναι απορριπτέα ως νόμω αβάσιμα.

18. Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, η Μ.Π.Ε. του επίμαχου επενδυτικού σχεδίου μετά του Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων και της Μελέτης Αποκατάστασης Ολυμπιάδας διαβιβάστηκε, με το με αρ. πρωτ. 131835/27.10.2010 έγγραφο της Ε.Υ.Π.Ε., στους αρμόδιους φορείς και υπηρεσίες προς γνωμοδότηση, καθώς και στο Νομαρχιακό Συμβούλιο Χαλκιδικής προς τήρηση της προβλεπόμενης στην Κ.Υ.Α. 37111/2021/2003 διαδικασίας δημοσιοποίησης. Κατά τη διαδικασία αυτή ανταποκρίθηκαν, πέραν των φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης, πλείστοι πολίτες, σύλλογοι, επαγγελματικοί και επιστημονικοί φορείς, μη κυβερνητικές οργανώσεις, όπως αναλυτικά καταγράφονται στο προοίμιο της προσβαλλόμενης απόφασης. Εξ άλλου, η διαδικασία διήρκησε πέραν των 35 ημερών που θέτει η ισχύουσα νομοθεσία για τη διάρκεια της διαβούλευσης, λήξασα περί τον Ιούνιο του 2011, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση, η δε παρεμβαίνουσα τοποθετήθηκε με σχετικά υπομνήματα επί των εκφρασμένων απόψεων και γνωμοδοτήσεων τόσο των συναρμόδιων υπηρεσιών, όσο και των πολιτών και των φορέων εκπροσώπησης. Συνεπώς, θα πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα τα περί του αντιθέτου προβαλλόμενα περί της πλημμελούς τηρήσεως της διαδικασίας ενημέρωσης και συμμετοχής του κοινού και παραβιάσεως των σχετικών υποχρεώσεων που απορρέουν από την εθνική και κοινοτική νομοθεσία.

19. Επειδή, τέλος, απαραδέκτως προβάλλονται νέοι λόγοι ακυρώσεως περί πλημμελειών της Μ.Π.Ε. και παραβάσεως της αρχής της βιώσιμης ανάπτυξης με το υπόμνημα που κατατέθηκε μετά τη συζήτηση της υποθέσεως και γίνεται το πρώτον επίκληση τεχνικών εκθέσεων που δεν έχουν προσκομισθεί προαποδεικτικώς, κατά τα άρθρα 25 παρ. 2 και 33 του π.δ. 18/1989 (Α' 8) (βλ. ΣτΕ 3664/1998, 3718/2010, 165/2012 κ.ά.).

20. Επειδή, κατόπιν τούτων, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της και να γίνουν δεκτές οι παρεμβάσεις.

Δ ι ά τ α ύ τ α

Απορρίπτει την κρινόμενη αίτηση, σύμφωνα με το σκεπτικό.

Διατάσσει την κατάπτωση του παραβόλου.

Δέχεται τις παρεμβάσεις.

Επιβάλλει συμμέτρως σε βάρος των αιτούντων τη δικαστική δαπάνη του Δημοσίου που ανέρχεται στο ποσό των τετρακοσίων εξήντα (460) ευρώ και τη δικαστική δαπάνη των παρεμβαίνόντων, η οποία ανέρχεται στο ποσό των εξακοσίων σαράντα (640) ευρώ για κάθε παρέμβαση.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 10 και 11 Δεκεμβρίου 2012

Η Προεδρεύουσα Αντιπρόεδρος   Η Γραμματέας

Αγγ. Θεοφιλοπούλου   Ειρ. Δασκαλάκη

και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στις 17 Φεβρουαρίου 2015.

Η Πρόεδρος του Ε΄ Τμήματος   Η Γραμματέας

Αγγ. Θεοφιλοπούλου   Ειρ. Δασκαλάκη